

Mastergradsoppgave

Vegar Weholt

Football for all in Vietnam
Et bistandsprosjekt for alle?



Høgskolen i Telemark

Fakultet for allmennvitenskapelige fag

Football for all in Vietnam

Et bistandsprosjekt for alle?



Vegar Weholt

Mastergrad i idrettsvitenskap

ved Høgskolen i Telemark



Høgskolen i Telemark
(FFAV)

Football for all in Vietnam

Høgskolen i Telemark
Fakultet for almene fag
Institutt for idretts- og friluftsliv
3800 Bø

<http://www.hit.no>

© 2012 Vegar Weholt

Denne avhandlingen representerer 60 studiepoeng.



Takk til

Jeg vil gjerne uttrykke min takknemmelighet til personene som har hjulpet meg med denne masteroppgaven. Tusen takk til Anders Krystad og Nguyen Hoang Phuong for at de gjorde det mulig for meg å gjennomføre min masteroppgave ved å studere deres prosjekt.

En stor takk til min veileder Hans Kristian Hognestad for å komme med ærlige tilbakemeldinger og vise stor tålmodighet.

Fremfor alt så vil jeg takke mine informanter både i Norge og Vietnam. Uten deres kunnskap ville det blitt umulig for meg å fullføre denne oppgaven.

Jeg vil også takke mitt reisefølge, Mats Harsem, for et spennende opphold og feltarbeid i Vietnam.

Til slutt vil jeg rette en ekstra takk til alle spillerne på laget med funksjonshemming i Huè City. Både for at jeg fikk muligheten til å bli kjent med dem og for noen veldig morsomme treningsøkter.



Innholdsfortegnelse

Takk til	3
Innholdsfortegnelse	4
1.0 Forord	6
1.1 Huè City oktober 2009	7
1.2 Bakgrunn for tema.....	9
1.3 Idrett som bistand.....	11
1.4 Football for all in Vietnam (FFAV)	13
1.5 Vietnams historie.....	15
2.0 Feltarbeid i Vietnam.....	19
2.1 Valg av metode.....	20
2.2 Feltarbeid og innsamling av data.....	22
2.2.1 Respondentintervjuer.....	24
2.2.2 Informasjonsintervjuer	25
2.2.3 Observasjoner	26
2.2.4 Åpen observasjon	26
2.2.5 Deltagende observasjon.....	27
3.0 Samarbeidspartnere	28
3.2 Kirkens Nødhjelp	30
3.3 Fredskorpset	30
3.4 NORAD (Norwegian Agency for Development Cooperation)	31
3.5 Norges fotball forbund (NFF)	32
3.6 The United Children's Fund (UNICEF).....	34
3.7 Norway Cup	35
4.0 Bakgrunn for diskusjon	37
4.1 Barns tilegning av ferdigheter	39



4.2 Barneidrett satt i system	42
4.2.1 Idrett som sosialt system	42
4.3 Idrett og utvikling.....	45
5.0 Fotball for alle?	50
5.1 Intervjuer og informanter	51
5.2 Etablering av sosiale møteplasser.....	54
5.3 Bruk av fotballarenaer	57
5.4 Klubbspillere	59
5.5 Utvikling gjennom <i>Football for all in Vietnam</i>	61
5.5.1 Funksjonshemmede	63
5.6 Fotball, et universelt språk?.....	64
5.7 Vietnam Norway Cup.....	66
6.0 Veien videre for <i>Football for all in Vietnam</i>	68
7.0 Avslutning	69
7.1 Konklusjon	70
2.1 Avrunding.....	71
8.0 Litteraturliste	72
8.1 Bøker	72
8.2 Internett	73
8.3 Masteroppgaver	74
8.4 Artikler, hefter og tidsskrift.....	74
8.5 Intervjuer og andre kilder.....	74
8.6 Utrykt vedlegg	75



1.0 Forord

I forbindelse med masterstudiet, *Kroppsøving, idrett og friluftsliv* ved Høgskolen i Telemark, skal jeg skrive en oppgave tilsvarende 60 studiepoeng. I samarbeid med min gode venn og medstudent, Mats Harsem, bestemte vi oss for å skrive om temaet *Idrett og bistand*. Høsten 2008 begynte vi å se på hvilke bistandsarbeid som ble gjort med tanke på idrett som virkemiddel. Vi er begge for øvrig veldig interessert i fotball og da var det naturlig at vi studerte Norges Fotballforbund (NFF) sine hjemmesider. Vi leste om *internasjonal bistand*, for å se hvilke prosjekter de stod bak og/eller var involvert i. Etter samtaler med vår veileder Hans Hognestad og litt research, fikk vi vite at NFF er involvert i en rekke prosjekter i utlandet. Vi så først på mulighetene for å studere prosjekter i Zimbabwe eller Mali. Vi oppdaget at det var gjort ganske mye forskning på bistandsprosjekter i Afrika. Vi bestemte oss derfor å ta kontakt med NFF. *Anders Krystad* var det første navnet som dukket opp i denne sammenheng. Han jobbet som konsulent innenfor det internasjonale arbeidet i NFF og var en naturlig kontaktperson for oss.

Etter en kort, hyggelig og presis telefonsamtale ble vi anbefalt å kontakte *Nguyen Hoang Phuong*. Han er *National Coordinator* ved prosjektet *Football for all in Vietnam (FFAV)* og som for tiden befant seg i Porsgrunn. Vi utvekslet et par e-poster og vi ble enige om at vi skulle ta kontakt om en ukes tid siden han hadde masse å gjøre for tiden. Uken etter fikk vi en lang og positiv e-post der det stod at vi var hjertelig velkommen til å studere prosjektet deres. De var til og med behjelpelige med å skaffe oss et sted å bo under oppholdet.¹ Jeg diskuterte litt med Mats. Landets historiske særegenhet og tidligere forskningsarbeid gjorde utslaget, og vi bestemte oss for å dra til Vietnam og studere dette prosjektet. FFAV virket veldig nytt og spennende for vår del.

Det finnes en del forskningsarbeid som er gjort på området idrett og bistand. Det er derimot lite forskningsarbeid som er blitt gjort direkte på prosjektet FFAV, men i Anders Hasselgårds masteroppgave er prosjektet presentert.² Jeg har valgt å ta for meg de forskningsarbeidene jeg syntes er mest relevante for min oppgave. I Hasselgårds oppgaven beskriver han *Norges*

¹ Vedlegg 1

² Hasselgård (2008:54)



Fotballforbund i norsk utviklings- og utenrikspolitikk og konkluderer med blant annet følgende:

”NFF har gjennom sitt freds- og utviklingsarbeid fått en plass på laget i norsk utviklings- og utenrikspolitikk. Det kan åpne for at idrettsorganisasjoner i større grad kan bli benyttet til å fremme norske interesser i utlandet.”³

Det er viktig å presisere at feltarbeidet og datainnsamlingene ble gjort i oktober og november 2009. Bistandsprosjektene i NFF sin regi er under konstant utvikling og forandring. Det er derfor viktig å merke seg at noen av de kritiske funnene kan ha bli utbedret, samt informanter kan ha en annen rolle nå, enn da jeg intervjuet dem.

1.1 Huè City oktober 2009

Jeg ankommer Phu Hiep Guesthouse i Hue på kveldstid en fredag i oktober etter en reise fra Norge på omtrent 36 timer inkludert fire flybytter, bil og taxiturer. Gaten gjestehuset ligger i er mørk, smal, møkkete og opplevdes som den eneste gata i byen som ikke er asfaltert. Jeg smiler så godt jeg kan da huseieren, barna iført FFAV sine drakter og resten av familien ønsket meg velkommen. Selve Phu Hiep guesthouse er et smalt, inneklemt og høyt hus med 2 til 3 rom i hver etasje. Mats, som er mitt reisefølge, blir vist til rommet sitt først. Han blir litt lang i maska da et rom med en interessant sove- og baderom løsning blir presenter. Det var kun en smal vegg med åpent tak som delte rommene. Jeg er litt mer heldig og får et tradisjonelt rom med separat sove – og baderoms innredning. Tv og aircondition fungerte, samt litt varmtvann i dusjen. Da er alt bare velstand for min del.

*Vi tar oss en tur ut i gatene for å finne et sted å spise. Plutselig hørte vi et voldsomt leven. Barn og unge løper dansende ut og inn av butikker og restauranter iført en løve- og drage lignende drakt. På litt beskjedent, men ok engelsk får vi vite at de feiret sommerens innhøsting. Festen arrangeres fra august til oktober, men de offisielle festdagene er egentlig 14. og 15. september. Når festen pågår kler barn og unge seg ut som noe de kalte for **Kyliner**, som er en blanding av en løve og en drage. Vi setter oss ned på en restaurant som ser rolig og koselig ut. Her blir vi vartet opp med alt vi trengte og etter en god middag for to, ble regninga*

³ Hasselgård (2008:91)



på hele 40 kr. Vi er slitne etter en lang dag og tar turen "hjem" til Phu Hiep. På vei inn og opp til rommene våre, må vi stege over hele familien som tilsynelatende bruker resepsjonen som soverom.

Det er helg og vi tillater oss å sove ut etter halvannet døgn på reise fot. Da vi endelig kommer oss ut, står solen høyt på himmelen. Gradestokken viser 35 grader og det er veldig varmt og ekstremt klamt. Vi går ut i Phu Hieps bakgate og legger merke til en rekke vietnamesere kledd i blå "kjeledresser" skyvende på enorme tralle. Dette er "kommunearbeidere" som feier og rydder gatene. Vi tar kontakt med naboen som fra sin hengekøye forklarer, at det nettopp hadde vært en voldsom monsun, som har forårsaket de møkkete gatene.

Vi beveger oss gjennom sidegatene og oppover mot sentrum. Sidegatene er stille, vi hilser høflig på de eldre damene som sitter utenfor gjestehusene sine i pyjamasen. Noen eldre menn spiller spill i skyggen, mens andre sover i hengekøyene sine. Stillheten avbrytes gradvis av trafikkstøy, i det vi nærmer oss byens travle turist gater. Biler som tuter, gamle lastebiler som ruser motoren for å komme ut av krysset. Det er "motorbikes"⁴ over alt.

Plutselig ser vi en "motorbike" som feier inn i en bil. Damen på motorbiken blir liggende i noen minutter før hun reiser seg og er tilsynelatende uskadd. Føreren av bilen kommer ut og de diskuterer skyldspørsmålet på vietnamesisk. Trafikken går videre som om ingenting har skjedd. Vi finner et gangfelt for å komme oss over gaten. Ingen trafikanter stopper for å slippe oss over. Rundt oss ser vi personer som åler seg igjennom trafikken. Vi bestemmer oss for å prøve samme taktikken selv og skjønnte fort det var jevn fart og rak retning som var tingen. Vi passerer flere store og små hotell, barer, skreddere, reisebyråer og suvenirbutikker. De aller fleste som jobbet her er unge vietnamesere eller så driftes de som typiske familiebedrifter. Vi befinner oss i smørøyet i turistgatene og det er mye liv nå midt på dagen.

På gatehjørnene har menn samlet seg med sykkelvogner og mopeder, klare for å transportere deg rundt i byen. For 50 000 vietnamesiske dong, i underkant av femten kr, leier Mats og jeg en sykkelvogn hver og får en privat sightseeing i byen.

Flere timer seinere etter diverse severdigheter, opplevelser og oppdagelser, legger mørket seg. Det selges nudelsuppe, pølser og annen hjemmelaget mat langs gatene. Menn drikker øl

⁴ Moped



og skrøner under opphengte presenninger. Det konkurreres om turistene og i løpet av kort tid mottar vi en rekke flygeblader fra hoteller, restauranter og barer. Barn selger postkort og bilder, mens foreldrene prøver å selge egenprodusert kunst og karikaturtegninger. Hallikene kjører sakte rundt på mopedene sine og prøver å selge oss prostituerte. Rundt midnatt stenger restaurantene, mens barene og diskotekene fylles opp. "Brown Eyes" og "DMZ" er de mest populære diskotekene blant turistene i Huè City. Etter noen timer på diskoteket med dansing, mingling og drikking drar de fleste hjem. På utsiden av diskotekene og barene selges det bagetter og boller med kjøtt av en kar på sykkel med en ovn på bagasjebrettet. Jeg bestemmer meg for å prøve en "kjøttballe" eller "dong bao" som det så fint ble kalt. Det begynner å lysne i Huè City og mens unge, spreke og hvitklede vietnamesere gjør seg klar for morgengymnastikk, kryper "turistene" til sengs.

1.2 Bakgrunn for tema

Jeg vil fortelle litt om bakgrunnen for valg av oppgave.

Helt siden *Vietnam Football Federation* ble stiftet i 1962, har profesjonell fotball eksistert i landet.⁵ Fotball er veldig populært i Vietnam og Asia generelt. Store klubber som Manchester United, Liverpool, Barcelona og Real Madrid er godt kjent blant majoriteten av befolkningen og barene i byene er som oftest fulle hver natt *Premier League*⁶ sparkes i gang.

I motsetning til Norge, der fotball for barn som oftest er lek og moro, blir fotball i Vietnam brukt som en vei ut av fattigdom. Helt siden kommersialiseringen og de store pengene kom inn i fotballen, har det store målet for mange vært å bli profesjonell fotballspiller. Seriositeten blant både barn, foreldre og trenere slår inn allerede fra barnas første spark på ballen. At fotball også handler om lek, samhold og glede har ikke vært fokus i det hele tatt.

Football for all in Vietnam er et prosjekt som Norges Fotballforbund startet opp i Hanoi⁷ i 2001. Dette prosjektet har fokus på nettopp å innføre den norske grasrotfotballen med dens lek, moro og positive verdier. Jeg er opptatt av at barn og unge skal oppleve gleden og mestring ved fotballdeltagelse, og å unngå foreldre og treneres jag etter seier.

⁵ <http://www.vff.org.vn>

⁶ Engelsk eliteserie i fotball

⁷ Vietnams hovedstad



Med denne oppgaven vil jeg prøve å gi en bedre forståelse av hvordan Norges Fotballforbund driver prosjektet, *Football for all in Vietnam*. NFF er som kjent underlagt Norges Idretts og Olympiske og Paralympiske komite (NIF). Jeg vil ikke gi en fasit på hvordan et slikt bistandsprosjekt skal utarbeides, men jeg vil heller komme med kommentarer og innspill på ulike områder ved prosjektet som jeg mener har et stort forbedringspotensial.

For å kunne bruke fotball som virkemiddel i et slikt prosjekt, er det en forutsetning at man har arenaer som er tilrettelagt for idretten. FFAV har til nå (pr. 2009) bygget en ball-binge, en kunstgressbane og tretten grusbaner rundt om i Vietnam. Dette er baner som FFAV administrerer og som er bygget i tilknytning til lokale skoler. Min oppfatning er at slike nærmiljøanlegg skal være funksjonelle og tiltrekkende. De må samtidig være åpne og kjent i lokalmiljøet, samtidig som det stimulerer til aktivitet. Ut i fra dette har jeg valgt følgende hovedproblemstilling:

Hvilken innvirkning har prosjektet "Football for all in Vietnam" og etablering av fotballarenaer på utviklingen av lokalsamfunnet?

Jeg ønsker med dette å gi et bilde av hvordan prosjektet legger til rette for bruk av disse banene. Hvilken gevinst lokalsamfunnet har fra de ulike klubbene som blir etablert, og for å gi et inntrykk av organiseringen i forbindelse med bruken av fotballarenaer og avvikling av større og mindre fotballarrangementer. Kulturforskjellene er store og dette gir FFAV utfordringer i forhold til holdninger og NIF sitt syn på bestemmelsene for barneidrett.⁸

Jeg ønsker å finne ut om FFAV hadde lyktes i å nå sine målsetninger. Hvilke forutsetninger og faktorer som faktisk legges til grunn for utvelgelsen av klubbene deltager. Hvem får være med, og hvilke krav og kriterier stilles? Hvordan oppleves etikken rundt FFAV, hvordan brytes NIF sine regler mot de ulike kulturene og landets historie?

For å gi svar på problemstillingene mine er det en rekke spørsmål som må stilles. Først, hva går FFAV ut på og hvordan fungerer prosjektet blant lokalbefolkningen? Jeg vil her prøve å gi et bilde av hvordan staben og de involverte jobber administrativt. Hvordan prosjektet og dets arenaer blir oppfattet i de berørte lokalmiljøene. Jeg har intervjuet både staben, klubbene og lokale for å synliggjøre deres oppfatning av arbeidet.

⁸ <http://www.idrett.no/tema/barneidrett/bestemmelserogrettigheter/barnebestemmelser/Sider/default.aspx>



Videre, hvilke barn og unge får delta? Hvilke krav og kriterier stilles til deltagerne og familiene? Jeg har sett nærmere på hvilke barn som blir med, og hva som gjør prosjektet attraktivt for hele familien. Det var stor variasjon i antall elever på de skolene vi undersøkte, men stort sett var antallet fra 150 til 700 elever. Grunnet økonomi var det kun plass til 40 spillere i FFAV pr. skole. Dette var en stor utfordring til de som velger prosjektets deltagere.

Til slutt, følger FFAV de etiske retningslinjene som NFF har satt? Siden det er NFF som står bak prosjektet er det naturlig at FFAV følger NIF sine bestemmelser om barneidrett. Det er selvfølgelig en viss tilpasning til det vietnamesiske samfunnet, men jeg vil forsøke å gi eksempler av ulike situasjoner og utfordringer som jeg var vitne til under mitt feltarbeid.

1.3 Idrett som bistand

Idrett og bistand er et fenomen som idretts-Norge gjerne vil identifisere seg med. Allerede på 1950 – tallet var Norge med i et større prosjekt som gjaldt fiskeriutviklingen i India. Norge prøvde å innføre økonomisk og teknologisk modernisering. Dette ble lite vellykket siden det ikke ble tatt hensyn til den sosiale kulturen i området. Videre på 1960- og 70- tallet prøvde man seg frem med infrastrukturelle prosjekter, disse skulle bedre levevilkårene for de mest trengende. I begynnelsen av 1980- tallet fikk Norge en forståelse for at man måtte bruke de sosiokulturelle dimensjonene som en medhjelper, og ikke se på dem som et hinder. Derfor begynte man å benytte seg av andre typer bistands- og utviklingsarbeid, og kom dermed frem til at bruken av idrett som bistand var med på å styrke den kulturelle delen av lokalsamfunnet.⁹

Bistandsarbeidet i denne oppgaven har stort fokus på at kulturene i Vietnam er veldig ulik de norske når det gjelder religion og styringsregime. Landet har buddhismen som hovedreligion og det er et kommunistisk land der ideologien er et klasseløst samfunn. Vi erfarte at tankene rundt barneidrett var svært annerledes enn det vi var vant med i Norge, og vinnermentaliteten stod høyt i fokus. En annen stor utfordring som vi merket oss er at den generelle levestandarden var langt lavere enn i Norge.

⁹ Eriksen (1989)



Når det gjelder Norges Fotballforbund og bistandsarbeid har fokuset tidligere vært på utdeling av utstyr og materiell, men i de senere årene er fokuset endret til utdanning av lokalt personell. Frivillige kursholdere fra Norge utfører disse kursene i samarbeid med lokale ansatte. NFF utdanner kursholderne innenfor utviklingspolitikk, tverrkulturell kommunikasjon og bruk av idrett som metode. I tillegg er mye av fokuset rettet mot barn med funksjonshemming. Utviklingen av lokalt personell har i senere tid vist seg å være til stor hjelp for lokalsamfunnet. NFF satser på å utvikle selvstendige fotballklubber og en fotballorganisasjon som har evne til å arrangere egne fotballigaer på grasrotnivå.¹⁰

Bruken av idrett som metode i utviklingsarbeidet har vokst veldig de siste årene. Flere og flere bistandsorganisasjoner har innsett dette og ønsker derfor å bruke idrett for å formidle verdier, holdninger og kunnskap. Innenfor hvert bistandsprosjekt i regi av NFF, blir det opprettet såkalte *Technical- og Planning Groups*. *Technical Groups* (faggrupper) tar for seg selve utdanningen av lokale instruktører, samt tilpasning av undervisningsmateriell. Mens til større prosjekter der administrasjonen i NFF er avhengig av hjelp i planleggings- og gjennomføringsfasen, opprettes såkalte *Planning Groups* (plangrupper).

FFAV er et prosjekt som har både fag- og plangrupper. Staben henter inn ulike personell som passer til både lokal utdanning og til større planleggingsmøter for å sikre fremdriften i prosjektet.

¹⁰ <http://www.fotball.no/t2.aspx?p=74080&cat=51833>



1.4 Football for all in Vietnam (FFAV)

FFAV bruker fotball som et virkemiddel for å bekjempe utfordringer som fattigdom, diskriminering og HIV/AIDS. Prosjektet setter stor fokus på å øke selvilliten blant jenter og kvinner og har satt som krav at det skal være like mange jenter og gutter som deltar. FFAV satser også på å utdanne lokale instruktører, ledere, trenere og dommer ved hjelp av det vietnamesiske utdanningssystemet.

NFF ønsker å kommunisere demokratiske verdier igjennom prosjektet ”*Football for all in Vietnam*”. Anders Hasselgård siteres i masteroppgaven:¹¹

”I en ettpartistat som Vietnam ser vi på fotballen og fotballaktivitetene som en mulighet til bevisstgjøring og til å stimulere folk til å ta ansvar for eget liv. Her er det ingen på toppen som styrer aktivitetene. Aktivitetene organiseres av spillerne selv. Det er breddeidrettens tankegang fra Norge som spres” (Fotball og internasjonalt utviklingsarbeid 2004: 49). ”¹²

Vi kan på mange måter si at prosjektet startet i 1998 med planleggingsmøter mellom Norges Fotballforbund og Vietnam Football Federation (VFF). I 1999 ble de første søknadene til NORAD¹³ sendt og en grundig studie av prosjektskissen ble gjennomført i 2000. FFAV fikk se dagens lys i den vietnamesiske hovedstaden Hanoi i 2001. Prosjektets eneste ball-binge ble bygget i Hanoi i 2002, før prosjektet ble flyttet til Huè City i 2003. Her har det slått rot og videreutviklet seg frem til vårt besøk høsten 2009.

Football for all in Vietnam har som visjon: *”The FFAV plays a role in enhancing communities as a healthy, safe and fun place to live through “Football for All”* ”.¹⁴

FFAV vil skape lokalsamfunn som sunne, trygge og morsomme sted å bo gjennom ”fotball for alle”.

Dette er en utfordrende, men positiv visjon. Målet med FFAV er først og fremst å bygge en bærekraftig fotballorganisasjon på grasrotnivå for barn og unge (6-15 år). De ønsker i tillegg å være en organisasjon der medlemmene kan nyte den lokale fotballen i sunne og trygge omgivelser. I FFAV er det syv nøkkelverdier som prosjektet setter veldig høyt. Respekt,

¹¹ Hasselgård (2008)

¹² Hasselgård (2008:55)

¹³ Norwegian Agency for Development Cooperation

¹⁴ Phuong (Presentasjon 2009)



ærlighet, frivillighet, menneskerettigheter, likestilling, rettferdighet og alle skal ha det gøy.¹⁵ Disse verdiene er et godt utgangspunkt for et sunt og kjærkomment prosjekt i et av verdenshistoriens mest krigsherjede land.

Prosjektet har valgt å sette fokus på å utvikle instruktører, ledere, trenere og dommere innenfor utdanningssystemene i Vietnam. Til nå har prosjektet konsentrert seg om provinsene Huè, Haiphong og Quang Tri. Det var veldig praktisk å samarbeide med skolesystemet på denne måten kommer FFAV i kontakt med de aller fleste barn og unge i provinsene som de har valgt å konsentrere seg om. Flere av de lokale jeg snakket med signaliserte at de helst ville at barna skulle komme fort hjem fra skolene for å jobbe i hjemmet. FFAV har derfor en kjempestor utfordring med å skape aktiviteter for deltagerne etter skoletid. Deler av fotballøktene blir derfor gjennomført i skoletiden. Hvilke barn som fikk tilbud om å være medlemmer i klubbene vil jeg se nærmere på senere i kapittel 5.4.

Kirkens Nødhjelp er en av mange viktige aktører som er med og støtter prosjektet i ulike sammenhenger. De er behjelpelige på områder som blant annet kontaktnett, "Life skill"¹⁶ komponenter, finansiering og for å skaffe ulike tillatelser som trengs i forhold til arrangementer, utflukter, bygging og/eller rehabilitering av anlegg osv. Under med mitt opphold kom jeg også i kontakt med andre vietnamesiske samarbeidspartnere som bør trekkes frem. *The Youth Union and Woman`s Union, the Department of Education and Training (DoET)* i provinsen Hue, *the Department of Cultur, Sport and Turism (DoCST)* og *Vietnam Football Federation (VFF)*. *Mothers and Wives Club* i Dason i Hanoi er en av samarbeidspartnerne som kom tidlig på banen, men jeg hadde dessverre ikke anledning til å møte representanter derfra under feltarbeidet mitt i Vietnam. Jeg vil senere i oppgaven utdype flere av de viktigste samarbeidspartnerne i prosjektet.¹⁷

Under min tid som forsker i Huè City, hadde FFAV fem lokale ansatte i prosjektstaben. I løpet av feltarbeidet ble det opprettet en vikariatstilling. Dette fordi en av de ansatte skulle ut i fødselspermisjon. Fredskorpset finansierer to stillinger, og den ene skal fylles av en nordmann/kvinne, stasjonert i Vietnam, med erfaring fra fotball og organisasjonsbygging.

¹⁵ Informant 2

¹⁶ "Life Skills" er et forebyggingsprogram som kombinerer trening i grunnleggende mellommenneskelige ferdigheter med informasjon om risiko og utbredelse av rusmisbruk, sammen med trening i ferdigheter og kunnskap for å motstå sosialt press og/eller påvirkning.

¹⁷ Norges Fotballforbund, *Football and international development cooperation 2009*



Den andre stillingen er besatt av en vietnameser som er på utveksling til Norge. Til sammen var det i alt syv personer som er heltidsansatt i prosjektet og stasjonert i Huè City. I tillegg så er Anders Krystad direktør for bistandsprosjektet, men har hovedkontor i Norge.

Siden oppstarten i 2001 og frem til høsten 2009 har FFAV – prosjektet hatt over 1000 deltagere innenfor instruktør-, leder-, trener- og dommerkursene. Over 5 500 barn, jenter som gutter, var aktive deltagere av prosjektet og det var opprettet i underkant av 88 klubber.

Staben var veldig stolte av at såpass mange barn som deltar i prosjektet, og alle som hadde gjennomført et eller flere av disse kursene

1.5 Vietnams historie

For å kunne gi en bedre forståelse av den vietnamesiske tankegangen, vil jeg gi et lite innblikk i landets og folkets historie.

Vietnam er et land som svært mange historisk sett forbinder med krig. Det er ikke til å komme bort i fra at borgerkriger og krig med andre land står sentralt i Vietnams historie. Dette kan være noe av grunnen til at befolkningen som oftest kan virke innesluttet, og da særlig i midt- og nord Vietnam. Jeg registrerte og observerte flere ganger at personer som jeg snakket med, helst ikke ville svare på spørsmål rundt tap fra de historiske krigene, men de snakket heller om hvilke seiere og erobringer som de hadde oppnådd. Dette gikk også igjen i klubbene i prosjektet, der de helst ikke ville snakke om problemer og utfordringer i klubbene. Jeg vil derfor prøve å gi et lite innblikk i landets kompliserte historie.

Vietnameserne stammer fra nomadiske mongoler fra Kina og innflyttere fra Indonesia. Hung Vuong var Vietnams første hersker og i år 2879 før Kristus (f.Kr.) ble staten Vietnam grunnlagt. Helt siden 111 f.Kr. og frem til 1400 – tallet var det Kina som hadde makten over Vietnam, som da het Nam Viet.

I 1535 var portugiserne de først europeerne som kom til Vietnam, men det var først tidlig på 1800 tallet at europeerne og da Frankrike for alvor etablerte seg i Vietnam og dannet en koloni. Grunnen til denne dannelsen var at misjonærer som forkynte de kristendommen og katolske verdier, ble forfulgt. Det oppstod dermed borgerkrig i landet mellom vietnameserne



og franskmennene. Franskmennene erobret Saigon i 1859 og i løpet av 30 år hadde de erobret da de tre regionene som landet var delt inn i. Tonkin i nord, Annam i midten og Cochinchina (som ville vært deler av Kambodsja) i sør. Dette var grunnlaget for dannelsen av Indokina i 1887. I 1893 ble også Laos ble en del av Indokina.

Under 2. verdenskrig ble Vietnam invadert og okkupert av Japan. Den franske administrasjonen beholdt allikevel styret formelt, selv om de ikke hadde reel makt. Da Japanerne trakk seg ut av landet i 1945 krevde befolkningen at Vietnam ble en selvstendig stat.

Senere i 1945 ble motstandsbevegelsen Vietminh opprettet. Dette er en liga som jobbet for Vietnams uavhengighet og som er en koalisjon av nasjonalistiske og kommunistiske grupperinger. Ho Chi Minh, som ble utnevnt som bevegelsens leder, etablerte republikken Vietnam og med Hanoi som hovedstad. Dette utløste krigen mellom Frankrike og Viet Minh, som selvfølgelig ikke sa seg villig til å gi slipp på landet uten kamp.¹⁸

Fra 1946 til 1954 var det krig i Indokina. Under slaget ved Dienbienphu i 1954 led Frankrike et så stort nederlag at franskmennene besluttet å trekke seg ut av Vietnam. Landet ble delt i to gjennom Genèvekonferansen¹⁹. Nord-Vietnam og Sør-Vietnam ble delt med en grense langs 17. breddegrad, som utgjorde området rundt Huè City. Den sørlige delen fikk en mer vestlig orientert regjering, mens Nord-Vietnam fortsatte å holde på kommunismen med Ho Chi Minh som leder. Folkeavstemningen i 1956 bestemte at Vietnam skulle gjenforenes, men regjeringen i sør var redd for at kommunistene skulle overta landet og forhindret derfor denne gjenforeningen. Dette førte til en intens spenning mellom kommunistene i nord og det vestligorienterte sør. Spenningen ble etter hvert så stor at den resulterte i det vi kjenner som Vietnam - krigen.

Den nordlige kommunistiske geriljagruppen Viet Cong, også kalt Front National de Libération (FNL), fikk en stor oppslutning og i 1961 hadde gruppen kontroll over store deler av sør – Vietnam. USA la press på daværende president Diem i Sør-Vietnam slik at han skulle innføre demokratiske reformer, samtidig som de økte sine militære og økonomiske støtte til å

¹⁸ Aschehoug og Gyldendals (2005)

¹⁹ Genève-konferansen (1954) var en fredskonferanse mellom en rekke land med sikte på å få avsluttet stridighetene i Fransk Indokina og Korea.



kjempe mot det de anså som en global kommunistisk trussel. I 1964 involverte amerikanere seg aktivt kampene, dette har de får kraftig kritikk for i etterkant av krigen. Etter å ha signert en fredsavtale trakk amerikanerne ut sine styrker fra Vietnam i 1973. Til tross for denne fredsavtalen fortsatte krigen videre inntil de sørvietnamesiske styrkene kollapset i 1975. Landet ble offisielt gjenforent i juni 1976, og da med et kommunistisk styringsregime. Det som for oss vestlige er kjent som Vietnamkrigen, omtales av vietnameserne som Amerikakrigen.

Huè City, som er hjemby for FFAV sitt hovedkontor, ble kraftig skadet under den såkalte *Tet-offensiven* i 1968. Byen ligger som sagt midt i landet og det finnes fortsatt store spor etter krigens ødeleggelser.²⁰

Tet - offensiven var et storangrep som Nord-Vietnam og FNL satte i gang mot over 100 byer nyttårskvelden 30. januar i 1968. Dette blir sett på som et vendepunkt i Vietnamkrigen og resulterte i store militære mennesketap. 32 000 falne fra FNL/Nord-Vietnam, amerikanerne mistet 1 000 soldater, de sørvietnamesiske hadde rundt 2 000 falne og 100 000 av sivilbefolkningen døde. Angrepet førte til et psykologisk overtak og ble sett på som en stor seier for kommunismen og Nord vietnameserne. Folkeopinionen i USA var fortsatt for en massiv amerikansk krigsinnsats, selv om dette hadde påført amerikanerne store militære tap.

Huè City var sentrum for de verste angrepene. Kampene varte i 25 dager og resulterte i at flere tusen innbyggere mistet livet. Av byens 16 000 bygninger, ble hele 9000 bygninger skadet eller ødelagt. Det gikk spesielt hardt ut over Citadellet og Kongebyen. Skadene etter kampene kan sees den dag i da, selv om store deler er gjenreist og rehabilitert.

Fra 1802 til 1945 var Huè City hovedstad i Vietnam. Ho Chi Minh som var en vietnamesisk revolusjonær og statsleder var bosatt i Huè City i 10 år. Han var president i Nord-Vietnam fra 1954 til 1969 og er nå gravlagt i Ha Noi som er dagens vietnamesiske hovedstad.²¹

Landets historie viser at Vietnam har vært innblandet i store kolonisering- og krigskonflikter. Dette kan være årsak til den generelle befolkningens patriotisme og vinnermentalitet. Under mitt opphold i Vietnam kom jeg i kontakt med flere lokale som ikke vær særlig glad for deler

²⁰ Aschehoug og Gyldendals (2005)

²¹ Aschehoug og Gyldendals (2005)



av turistene som besøkte Huè City. Utad virker de veldig snille og hyggelige, men da jeg kommer nærmere innpå lokalbefolkningen, viste det seg at ikke alle turistene var like populære. Særlig amerikanere og franskmenn var dårlig likt. Amerikanerne ble sett på som brautende og de aller fleste eldre vietnameserne hadde familiemedlemmer eller kjente som ble drept under Vietnamkrigen. Og det virket som at synet på franskmennene hang igjen fra kolonitiden.

Vinnermentaliteten står høyt hos de fleste vietnamesere, derfor snakkes det kun om hvilke triumfer og seiere som klubben har oppnådd. Dette er generelt gjennomgående i de vietnamesiske kulturene. Dette fikk jeg erfare da jeg var på en utflukt til Hamburger Hill, som er en av fjelltoppene som amerikanerne ville okkuperer for å kontrollere grensen til Laos. Guidene snakket kun om hvor mange amerikanere som ble skutt og drept i kamper rundt denne toppen og i krigen generelt. Da jeg spurte om hvilke tap vietnameserne led under krigen, så begynte de å snakke om noe helt annet. Det virker som om tap og nederlag er et emne som det ikke snakkes om. Denne vinnermentaliteten og given etter seier, observerte jeg utallige ganger under mitt feltarbeid både i og utenfor prosjektet.



2.0 Feltarbeid i Vietnam

For å finne svar på spørsmålene rundt problemstillingene, benyttet jeg meg av ulike metodiske tilnærminger. Metodelære er ikke et mål i seg selv, men et redskap til å nå andre mål innenfor ulike forskninger og undersøkelser. Metode er en forutsetning for å kunne gjøre et seriøst forsknings- og undersøkelsesarbeid. Denne metodelæren gir meg et systematisk og planmessig arbeid i de problemstillingene jeg står ovenfor. Metodelæren vil sådan ikke kunne svare på noen av ”hvem, hva, hvorfor og hvordan” – spørsmålene jeg stilte, men jeg benyttet metode som et verktøy for å tilegne meg kunnskap eller skaffe meg ulike var innenfor et felt. Metode handler om hvordan jeg forholder meg til innhenting, organisering og tolkning av ulike data og informasjon innenfor området. Det er altså en nødvendig, men ikke en tilstrekkelig forutsetning for at de resultatene jeg kom frem til skal gi meg en bedre og sannere forståelse av prosjektet *Football for all in Vietnam*.²²

Ottar Hellevik (1943-) skriver at dersom metode skal brukes i forhold som omhandler samfunnsvitenskapelig forsknings- og utviklingsarbeid, må blant annet følgende krav være oppfylt:

- Vi må ha samsvar med den virkelighet som vi undersøker
- Det må skje en systematisk utvelging av data
- Vi må ha mest mulig nøyaktighet i bruk av data
- Resultatene må presenteres på en slik måte at den er åpen for kontroll, etterprøving og kritikk.
- Resultatene må åpne for ny erkjennelse av de samfunnsforholdene en står overfor, og slik gi grunnlag for videre forsknings- og utviklingsarbeid og økt erkjennelse.²³

Withe Riley 1963, definerer metode slik: ”*Samfunnsvitenskapelig metode omfatter både organisering og tolkning av data som hjelper oss til å få en bedre forståelse av samfunnet.*”²⁴

Metode blir derfor et begrep som omfatter veldig mye, men i hovedtrekk vil det være et redskap eller en fremgangsmåte som jeg benytter meg av for å finne løsninger på problemer, komme frem til nye erkjennelser og for å tilegne meg ny kunnskap på. Alle de ulike midlene

²² Holme og Solvang (1996)

²³ Holme og Solvang (1996:15)

²⁴ Holme og Solvang (1996:14)



som kan være med på å komme frem til målet, er en metode. Dette vil ikke si at enhver form for metode jeg benyttet meg av er holdbar og/eller tåler kritisk etterprøving.

Dette viser at det ikke uten videre er innlysende og uproblematisk krav som stilles til samfunnsvitenskapelig forskning. Det kan ofte være vanskelig å gi noen entydige svar på hva den sosiale sannhet virkelig er, innenfor et forskningsområde. Dette kan gi uklare kriterier på hva samfunnsvitenskapene angir som sannheter. Erkjennelsesprosessen vil hele tiden utvide grensene for hva som er den trygge virkelighet innenfor samfunnet, noe som kan gjøre samfunnsforskningen vanskelig å forstå.²⁵

2.1 Valg av metode

I denne oppgaven har jeg valgt å gå ut i fra den kvalitative metodiske tilnærmingen. Dette fordi en kvantitativ tilnærming ville vært en utfordring i forhold til å samle dataene, på grunn av dets store omfang av informasjonsobjekter. Jeg ser for meg at med utsendelse av et spørreskjema ville vært vanskelig å få nok svarprosent til at undersøkelsen ville vært gyldig. Utfordringer med utsendelsen og innhentingene ville også bydd på problemer, siden de færreste vietnameserne som holder til ute i provinsene disponerer en data og har en epost - adresse.

Når det gjelder den *kvalitative* metoden vil dataene og opplysningene som regel ha få enheter og dataene som vil bli registrert som tekster. For eksempel kan en handlingsrapport være fra en observasjon, eller utskrift fra et lydopptak i en intervjusetting osv. Dataene preges av langvarig og tett kontakt med personene eller enhetene som skal studeres. Jeg som forsker tilegner meg data gjennom innlevelse ved å få frem intervjuobjektets virkelighetsoppfatning og sannhet. Resultatet ved en slik metodebruk vil bli presentert i form av sitater og samtaler. Det er også typisk at undersøkelsene innenfor kvalitativ metode ikke har et stort avskilt skille når det gjelder utviklingen av problemstilling, datainnsamling og analysering. Dette foregår ofte samtidig og de ulike sekvensene gjøres flere ganger der det kan foreligge forandringer.²⁶

²⁵ Holme og Solvang (1996)

²⁶ Hellevik (1999)



Under en intervjuundersøkelse vil det i noen tilfeller forekomme et snev av kvantitativ tilnæringsmetode. Jeg vil da få en blanding av kvantitativ og kvalitativ metodeforskning. Eksempel på dette kan være at jeg sender ut strukturerte spørsmål som gis til mange enheter, men i tillegg er det mulig å velge ut noen intervjuobjekter som man vil se litt nærmere på i etterkant. På denne måten kan jeg si at utsendingen av spørsmål til mange enheter er å betraktes som en kvantitativ metode, mens intervjuobjektene som blir nærmere intervjuet vil bli sett på som en kvalitativ metode. Det er også mulig å gjøre motsatt ved å ha dype intervjuer med et større antall objekter, men fremstiller resultatet i tallform. Gjennom slike kombinerte undersøkelsesopplegg vil jeg ta i bruk begge hovedtyper ved metodetilnærming.²⁷

I denne bistandsoppgaven er det lagt mest vekt på den kvalitativ- fremfor kvantitativ metodebruk. Dette fordi jeg valgte å fokusere på få, men gode intervjuobjekter og derfor siktet meg inn på å lage dype og lengre intervjuer med disse. Jeg ønsker på denne måten å tilegne meg en dypere forståelse og kunnskap om FFAV - prosjektet, dets mål og det de har oppnådd til nå. FFAV sin stab ble naturlige informanter på grunn av mitt nære arbeid med dem under oppholdet i Vietnam.

Den største fordelen med kvalitativ metode er at man som oftest møter informantene ”ansikt til ansikt”. Det var derfor lettere å gå i dybden på feltet som jeg skulle forske på og intervjusettingen gir også mulighet til nødvendige oppfølgende spørsmål. Det hendte at intervjuobjektene ikke hadde så god kunnskap på ulike områder jeg ville få besvart, og derfor var den noen ganger vanskelig for meg så stille de rette spørsmålene på første forsøk. Det å kunne møte informantene ”face to face” ble da en glimrende måte å få formulert spørsmålene på nytt slik at jeg fikk svar på det jeg egentlig var ute etter. Observasjonen av informantenes kroppsspråk var også med på å forsterke informasjonen og dataen som jeg samlet inn.

Den største ulempen med kvalitative undersøkelser er at denne metoden er tidkrevende, og kan også være vanskeligere å tolke den innsamlede informasjonen. Enkelte ganger følte jeg at det var veldig problematisk for informanten å svare ærlig ovenfor meg som intervjuer siden vi som oftest møtes personlig. Denne personlige måten å utføre intervjuene på begrenset ofte graden intervjuobjektets anonymitet, noe som jeg registrerte at gikk ut over resultatet. Det ble

²⁷ Hellevik (1999)



derfor viktig for meg som forsker å skape tillit hos de ulike intervjuobjektene. For uten denne tillitten var det vanskelig å få ærlige, sanne og direkte svar på spørsmålene jeg stilte.²⁸

For at jeg skulle oppnå et best mulig resultat innenfor de kvalitative undersøkelsene var det viktig at jeg tilegnet meg kunnskap om intervjuobjektene verdi- og følelsesmessige livssituasjon, slik at jeg på best mulig måte kan skape en type nærhet til objektet. For å tilegne meg en såkalt før -forståelse av dette, studerte jeg litteratur om Vietnam som land, kulturen og samfunnet generelt. I tillegg var intervjuene som jeg gjorde før avreise med på å skaffe meg kjennskap til informantenes livssituasjon.²⁹

2.2 Feltarbeid og innsamling av data

Under mitt feltarbeid i Vietnam valgte jeg som regel å ha flere kortere intervjuer med trenere, ledere og instruktører som vi møtte på de ulike utfluktene. Dette fordi det var lange avstander og dårlige veier, slik at det var vanskelig for meg å komme tett innpå intervjuobjektene som holdt til ute i provinsene. Under Vietnam-Norway Cup gjennomførte jeg noen få litt dypere intervjuer med enkelte trenere og ledere. De fleste hoved-informantene mine ble naturlig nok staben, siden det var de jeg tilbragte mest tid med og som jeg følte at jeg ble mest kjent med. I tillegg brukte jeg intervjuobjekter utenfor staben, men som har sterk tilknytning til prosjektet.

Mesteparten av dataen som jeg samlet inn, ble gjort igjennom kvalitative intervjuer og ulike observasjoner. Innenfor intervjuene jeg gjennomførte, valgte jeg i hovedsak å dele objektene/personene som skulle intervjues inn i to ulike grupper. Intervjuobjektene i den første gruppen var personer som er blitt rekruttert innad i prosjektet, for eksempel trenere, instruktører, lagledere, rektorer osv. Da jeg intervjuet disse valgte jeg som regel å stille enkle spørsmål som; Hvilken rolle har du i prosjektet? Hva synes du om FFAV generelt? Hvilke spillere spiller på de ulike lagene, og hvordan blir disse valgt ut? Hvilken tilgang deres klubber har til baner og hvordan disse i praksis blir brukt? Osv. Grunnen til at jeg ikke gikk dypere inn i disse intervjuene, var at jeg fikk liten tid til å bli kjent med disse personene. Det virket som om staben, som vi brukte som tolk, hadde mye å gjøre og derfor ble det alt for liten tid til å gjennomføre lengre og dype intervjuer. På grunn av denne tidsmangelen var det

²⁸ Larsen (2007)

²⁹ Hellevik (1999)



vanskelig å bli fortrolig med de ulike intervjuobjektene, noe som igjen førte til at samtalen innimellom ble noe overfladisk. Jeg erfarte også at bruken av tolk kan på ulike måter komplisere dialogen i et intervju. Det hendte flere ganger at tolken ikke helt forstod spørsmålene mine, slik at jeg fikk svar på noe helt annet enn jeg hva spurte om. Det hendte også at informantene snakket lenge og virket som om de hadde lange og gode svar på enkelte spørsmål, men når tolken oversatte fikk jeg kun ja eller nei som svar. Det ble i visse tilfeller en så stor utfordring ved oversettelsen at jeg følte at jeg ikke fikk helt tak i de dataene jeg var ute etter. Intervjuene innenfor denne gruppen regnes som *respondentintervjuer*. Jeg vil utdype hva et respondentintervju i kapittel 2.2.1.³⁰

I den andre intervjugruppen gravde jeg mer i dybden og utforsket de ulike intervjuobjektene litt mer for å få best mulige svar på spørsmålene i forhold til problemstillingen min. Intervjuobjekter innenfor denne gruppen var personer som jobber med og på andre måter påvirker prosjektet, slik som FFAV sin stab, NFF sin bistandskonsulent og andre som på en eller annen måte har eller har hatt en påvirkning på prosjektet. Intervjuene innenfor denne gruppen kan karakteriseres som *informasjonsintervjuer*. Informasjonsintervjuene vil som sagt inneholde spørsmål som går dypere inn i prosjektet, nettopp for å få innblikk i hvordan prosjektet fungerer i forhold til de verdier og retningslinjer som NFF har satt. Jeg vil prøve å forklare hva et informasjonsintervju innebærer i neste kapittel (2.2.1).

Det var også interessant å observere intervjupersonenes kroppsspråk under samtalen. Det var flere tilfeller hvor intervjuobjektene nøyte ved noen av spørsmålene som kom opp. Særlig spørsmål rundt kulturer og holdninger til røyk og alkohol i en læringssituasjon for barn og unge og om hvilke retningslinjer som gjaldt i forhold til bruk av fotballbanene.³¹

³⁰ Hellevik (1999)

³¹ Hellevik (1999)



2.2.1 Respondentintervjuer

Grunnet min relativt korte tid i Vietnam var jeg helt avhengig av FFAV sin stab og deres kontaktnett for å komme i kontakt med de ulike aktuelle intervjuobjekter ute i distriktene. Staben var veldig behjelpelig med å introdusere meg for mulige intervjuobjekter, noe som gjorde det veldig mye lettere for meg å utføre mitt feltarbeid. De aller fleste av disse intervjuene ble gjort i settinger der staben selv var rundt for å besøke og observere aktiviteten i de ulike klubbene/skolene i distriktene. Disse utfluktene var gunstige for meg i forhold til å komme i kontakt med personene som jeg var interessert i å intervju. Det var enkelte tilfeller der stabsmedlemmet som jeg reiste med hadde alt for mye å gjøre, slik at min tid med intervjupersonene ble i det minste laget. Dette førte til at enkelte av intervjuene jeg foretok meg ble svært mangelfulle, men noen av disse kortere intervjuene førte også til at jeg fikk innsamlet en del verdifull informasjon i form av korte og konsise sitater.

I samarbeid med staben valgte jeg ut ulike personer som jeg skulle intervju. Dette samarbeidet gjorde det enklere for meg å strukturere arbeidet, samt ha en oversikt over feltarbeidet mitt generelt. Når det gjelder utvelgelsen av personene som skulle intervjues, var det viktig å få med ”riktige” personer. De ”riktige” personene i denne sammenhengen vil være personer som er eller har hatt en tilknytning FFAV og som har innflytelse på deltagerne innenfor prosjektet. De må også kunne relateres til problemstillingene jeg har valgt. For min del er dette personer som instruktører, trenere, ledere, foreldre og andre som på ulike måter blir påvirket av prosjektet. Vi hadde også kortere samtaler med barn og ungene som var involvert i prosjektet.³²

Jeg ønsket variasjon i utvalget av personer som skulle intervjues. På denne måten så jeg for meg at jeg fikk en bredere kunnskap, større oversikt og økt informasjonsmasse innenfor mitt forskningsfelt. Et samarbeid med staben var en nødvendighet på mange måter i forhold til hjelp med å skaffe meg intervjuobjekter. Både på grunn av deres tillit og fortrolighet til personene som deltok i prosjektet, men også fordi de har en kjennskap til hvordan kulturene er i forhold intervjusituasjoner.³³

³² Hellevik (1999)

³³ Hellevik (1999)



En svakhet ved et slikt samarbeid er at staben har mulighet til å påvirke min avgjørelse i utvelgelsen av intervjuobjekter, og på denne måten styre noe av bredden, informasjonsflyten og resultatet fra mine kilder. Da jeg utførte disse intervjuene var jeg også avhengig av en tolk, siden jeg ikke har mulighet til å snakke vietnamesisk. Dette kan også være en svakhet i forhold til hvilken informasjon jeg fikk fra intervjuobjektet, men også riktigheten i spørsmålene jeg stilte. Kulturforskjellene, fotballterminologien og måten å stille spørsmål på vil være en svakhet i oppgaven i forhold til forståelsen mellom meg som intervjuer, tolk og intervjuobjektet.

2.2.2 Informasjonsintervjuer

Når jeg valgte personer i forhold til et informasjonsintervju, var det en selvfølgelighet at jeg valgte flere av stabsmedlemmene. Jeg intervjuet som sagt også andre personer som har eller har hatt innvirkninger på FFAV- prosjektet. Dette for å skaffe meg ulike synspunkter og en bredere datainnsamling og informasjon. I motsetning til respondentintervjuene brukte jeg i noen tilfeller båndopptaker for lettere å få med meg alle de dataene som jeg ble tildelt i intervjusituasjonen. Dette fungerte ganske bra i noen tilfeller og ikke fullt så bra i andre. Det var som oftest upraktisk å bruke båndopptaker i intervjuer der jeg var avhengig av tolk. Grunnen til bruk av båndopptaker var at disse intervjuene varte mye lengre i tid fordi informasjonsmassen var relativt stor. Båndopptageren var med på å holde samtalen gående, og jeg unngikk som regel unødvendige skrivetopp. Det ble selvfølgelig en del småsnakk som jeg ikke kunne dra nytte av i oppgaven.³⁴

I min oppgave vil jeg referere til begrepet ”informant” om opplysninger jeg fikk fra de ulike informasjonsintervjuene, og ”intervjuobjekt” om opplysninger jeg fikk fra respondentintervjuene.

³⁴ Hellevik (1999)



2.2.3 Observasjoner

Observasjon er en metode der jeg i kortere eller lengre perioder deltar direkte eller oppholder meg i nærheten av de som skal observeres. Denne metodiske tilnærmingen er veldig intim i forhold til forskningsobjektene. Metoden vil forhåpentligvis skaffe meg et så fullstendig bilde som mulig av livssituasjonen til den eller de som jeg observerer. Disse situasjonene stiller meg ovenfor en rekke ulike metodiske valg, men i denne oppgaven har jeg for det meste benyttet meg av sentrale observasjonsmetoder som åpen – og deltagende observasjon. Dette fordi at jeg synes det var mest naturlig, og fordi jeg mener at disse måtene gjorde at jeg fikk mest mulig ut av oppholdet og feltarbeidet mitt i Vietnam.³⁵

2.2.4 Åpen observasjon

Av praktiske årsaker så var det denne observasjonsmetoden som ble mest brukt. I alle sammenhenger der jeg var i kontakt med eventuelle forskningsobjekter, ble jeg introdusert som student fra Norge, og på denne måten var alle gruppene og personene klar over at de på en eller annen måte ble observert.

Mats og jeg var ofte sammen med staben ute på utflukter til de ulike skolene som var involvert i prosjektet, og var vitne til ulike turneringer. Der fikk jeg anledning til å benytte meg av åpen observasjon i forhold til feltarbeidet og datainnsamlingen. Vi observerte instruktørens, ledernes og rektorenes atferd rundt spillere og elever, men jeg var også observant på hvordan stabens atferd var på de ulike møtene og utfluktene. Da Vietnam – Norway Cup ble arrangert i ”hjembyen” vår, Huè City, var jeg rundt på cupen og observerte instruktører, dommere, trenere og lagledere på egenhånd. I og med at cupen varte i nesten en uke, så var det litt artig å se hvordan enkelte treners atferd forandret seg etter hvert som lagene nærmet seg sluttspillet. Holdninger og vinnermentalitet fikk utspring i topping av lag og engasjement på sidelinjen.³⁶

³⁵ Hellevik (1999)

³⁶ Hellevik (1999)



2.2.5 Deltagende observasjon

I flere tilfeller, der vi observerte ulike grupper innenfor FFAV – prosjekter, bestemte jeg meg for å være deltager i stede for å observere utenfra. Deltagende observasjon vil si at jeg som forsker selv er med å spille en deltagende rolle innenfor det sosiale systemet som jeg forsker på. Jeg gikk derfor aktivt og bevisst inn for å påvirke det sosiale systemet som jeg forsket på. Denne formen for forskningsarbeid kalles ofte for aktiv- deltagende observasjon.³⁷

Mats og jeg fikk muligheten til å trene med et lag bestående av barn med funksjonshemming fra Huè City. Siden lagets spiller hadde ulike grad av funksjonshemming, var også utgangspunktet og forutsetninger for å tilegne seg fotballferdigheter vidt forskjellig. Jeg trente med laget i flere uker og var vitne til forandringer i atferden i forhold til oss.

Jeg deltok også i ulike typer møter. Der jeg hadde muligheter til å komme med ulike innspill til både drift av prosjektet, men jeg hadde også muligheter til å komme med spørsmål hvis det var noe jeg lurte på.

I tillegg var jeg med på et stabsseminar i nabolandet Laos. På seminaret ble jeg inkludert i det aller meste som skjedde, samt at jeg fritt kunne komme med ulike innspill og innvendinger der jeg følte at jeg hadde noe å komme med. Under dette stabsseminaret skulle det vise seg at jeg kom over noe av den viktigste informasjonen i forhold til mitt feltarbeid. Dette vil jeg kommentere senere i oppgaven.

³⁷ Halvorsen 2003



3.0 Samarbeidspartnere

Football for all in Vietnam har en rekke samarbeidspartnere på ulike områder. For å kunne gi en bedre forståelse av den kompliserte sammenhengen og det store nettverket som gjør at prosjektet er mulig å gjennomføre, vil jeg nå presentere de viktigste samarbeidspartene. Partnerne har forskjellig avhengighetsgrad alt ettersom hva de tilfører prosjektet. I og med at Vietnam ikke er et demokratisk styrt land, er FFAV totalt avhengig av forskjellige autorisasjoner fra ulike myndigheter for å kunne gjennomføre sitt inkluderende bistandsarbeid. Prosjektet er også helt avhengig av økonomisk støtte fra internasjonale aktører for å kunne levere resultater. Ambisjonene er at denne økonomiske avhengigheten vil avta etter hvert som prosjektet stiger frem, og til slutt bli en selvdreven organisasjon. FFAV har både nasjonale og internasjonale samarbeidspartnere. Jeg vil prøve å skille litt mellom disse ved å dele de inn i to ulike grupper, men først vil jeg nevne litt om NGO – enes³⁸ rolle.

Non-governmental organization (NGO), ikke statlige organisasjoner, jobber parallelt med statlige organer. Disse er ikke underlagt statlige myndigheter, men er som oftest samarbeidspartnere med statlige institusjoner og organisasjoner. NGO - ene er som oftest basert på frivillig arbeid. En NGO kan være alt fra Røde kors til Den Norske Turistforening.

NGO-ere er en viktig del av det norske samfunnet. Flere av disse har interesser innenfor bistandsfeltet og noen få er veldig engasjert i bistands og/eller utviklingsarbeid. NGO-ene blir sett på som helt avgjørende for å nå ut til det sivile samfunnet i de ulike landene som mottar bistandshjelp. Arbeidet brukes også for å forsterke samarbeidet til ulike lokale samarbeidspartnere. Dette er viktige elementer i forhold til å arbeide mot og bekjempe fattigdom og for å fremme menneskerettigheter og demokrati.

Både før og under mitt feltarbeid kom jeg i kontakt med flere NGO-er som hadde interesser innenfor samfunnsutvikling og hadde tilhørighet til FFAV på ulike måter. Krikens nødhjelp var den organisasjonen vi ble mest kjent med, siden de hadde lokaler i samme bygg som staben i FFAV.

NGO-ene jobber for å bedre menneskers hverdag, fremme de fattige sine interesser, sørge for at grunnleggende sosiale tjenestene er til stede, og/eller sette i gang samfunnsutvikling både

³⁸ Non-governmental organization (ikke statlige organisasjoner)



på lokalt og regionalt nivå. I den senere tid har NGO-er blitt mer og mer profesjonalisert, men prinsippet om frivillighet er fremdeles fremtredende.

FFAV samarbeider med flere ulike parter innenfor landets grenser. De bruker som nevnt tidligere skoleverket for å nå ut til målgruppene. Derfor er de helt avhengig av samarbeidet med flere barn – og ungdomskoler rundt om i provinsene. FFAV har valgt å konsentrere seg om barn og unge i alderen seks til femten år, og et tett samspill med skolene vil gi dem muligheter til å komme i kontakt med stort sett de alle potensielle deltagerne i distriktene rundt Huè City. Det er i regi av disse skolene som mesteparten av aktiviteten foregår i form av trening, turneringer og ”Life skills”. For å få tillatelse til å arrangere aktiviteter i forbindelse med skoleverket, må FFAV samarbeide med de lokale og regionale myndighetene som styrer skolene i de ulike provinsene. Både for å få tillatelse til og drive idrettslig bistandsarbeid, men også for få de nødvendige autorisasjonene for å få tilgang til de ulike områdene. For eksempel måtte staben i FFAV ordne en ekstra tillatelse for at jeg skulle kunne være med dem rundt på de ulike skolene og turneringene. Det er særlig strengt oppe i minoritetsområdene³⁹ i fjellene. Derfor er et tett samarbeid med provinsenes *Department of Education and Training (DoET)* og *Department of Culture, Sport and Turism (DCST)* en nødvendighet. *People Comettee*, *Youth Union* og *Women Union* er også partnere i prosjektet.⁴⁰

Siden prosjektet samarbeider på veldig mange fronter, vil jeg trekke frem de partnerne jeg opplevde som de mest aktive under mitt opphold i Vietnam.

³⁹ Minoritetsområder: Områder der etniske tilflyttere eller mindretallsgrupper holder til.

⁴⁰ http://www.ffav.com.vn/index.php?cat_id=77&id=89



3.2 Kirkens Nødhjelp

Kirkens Nødhjelp er den mest sentrale internasjonale samarbeidspartneren som holder til i Vietnam. *Nordic Assistance to Vietnam* (NAV) er betegnelsen som brukes i Vietnam. NAV spiller en helt grunnleggende rolle når det gjelder samarbeid med myndighetene, autorisasjoner og nettverk i forbindelse med FFAV sine aktiviteter. NAV er lokalisert i samme bygg som FFAV, noe som gjør kommunikasjonen og samarbeidet lettere. NAV opprettet kontor i Huè City sammen med Diakonia Sverige og Danske Folkekirkens Nødhjelp i 1994. Den svenske og danske organisasjonen har nå trukket seg ut og kun Kirkens Nødhjelp er igjen i Huè City. De har i midlertidig beholdt navnet på grunnet av dets tillitsfulle og effektive samarbeidsforhold til de vietnamesiske myndighetene.⁴¹

Under mitt feltarbeid i Huè City kom vi i kontakt med flere av staben i NAV. Det er blant annet en norsk medarbeider som har jobbet i Vietnam i flere år og opparbeidet seg et verdifullt kontaktnett som FFAV drar godt nytte av.

3.3 Fredskorpset

Fredskorpset er et resultat av ideologiske og politiske strømninger siden slutten av 1950-tallet og frem til opprettelsen i 1963. I Norge fremmet ungdomsorganisasjoner revolusjoner og et forslag til et fredskorps. Stortingsmelding nr. 23 (1961-1962) var starten på Det Norske Fredskorpset. Dette skjedde like etter at Norsk Utviklingshjelp (nå NORAD) ble etablert. Jeg vil gi en nærmere forklaring på NORAD litt senere i oppgaven. Regjeringen har i senere tid omgjort noe på de politiske rettingslinjene til Fredskorpset, og som et resultat har Fredskorpset blitt en større del av Norges bistandsarbeid. Til nå har rundt 4 300 fredskorpssere deltatt i ulike utvekslingsprogram, og i 2010 mottok organisasjonen så mye som 185 millioner av staten som skulle brukes på bistandsarbeid.⁴²

Gjennom mitt felt arbeid ble jeg godt kjent med Tom Inge Egedahl som da jobbet som klubbutvikler i FFAV og var en del av Fredskorpset program. NORAD er med på å sponse deler av dette programmet. Fredskorpset og NORAD stiller som krav at deltagende bedrift eller organisasjon skal være norsk og ha en partner i utlandet. I tillegg må utvekslingstiden

⁴¹ <http://www.kirkensnodhjelp.no/Arbeidet-vart/Hvor-vi-jobber/Asia/Vietnam/>

⁴² <http://www.fredskorpset.no/no/Fredskorpset/>



være på minimum seks mnd. og maksimum tolv mnd. For Mr. Egedahl sin del vil det i dette tilfellet være snakk om vietnamesiske FFAV og norske NFF. Fredskorpset betaler lønnen og ulike godtgjørelser som reise, forsikring, visum, vaksiner osv.

På motsatt side av denne utvekslingen står Nguyen Hoang Phuong, National Coordinator i FFAV. Han har jobbet i Oslo sammen med Andres Krystad. Dette utvekslingsprogrammet går ut på å utveksle ideer, kultur og kunnskap landene imellom. Spesielt FFAV vil nyte godt av all den fotball – og organisasjonskompetansen de kan få. Ut i fra min erfaring vil jeg påstå at organisasjonen ennå er i etableringsfasen på mange områder, selv om prosjektet nå er åtte år gammelt (pr. 2009).⁴³

3.4 NORAD (Norwegian Agency for Development Cooperation)

Prosjektet Football for all in Vietnam har også mange internasjonale samarbeidspartnere. Jeg vil nå presentere de jeg følte var viktigst både for FFAV sin eksistens og utvikling, slik at det skal bli lettere å forstå partnernes betydning i prosjektet.

NORAD stammer fra det gamle Indiafondet som startet opp i 1952, og er FFAV- prosjektets viktigste økonomiske støttespiller. Dette organisasjonsstyrte fondet utviklet seg senere til Norsk Utviklingshjelp(1962). Dette er grunnlaget for dagens NORAD. I dag er det Poul Engberg-Pedersen som er leder av etaten og det er underlagt Utenriksdepartementet (pr. 2009). Bistandsmidlene som NORAD deler ut blir nøye kontrollert og etterprøvd for å sikre at midlene blir utnyttet på best mulig måte. Alle som mottar tilskudd skal evalueres igjennom rapportavlegging, slik at bistandsprosjektene følger Norges utenriks-, utviklings- og bistandspolitikk.⁴⁴

NORAD har nå startet med en ny og klarere strategi på bistandsarbeidet, enn det som tidligere har vært tilfellet. Ikke bare skal de bidra med kunnskap og samarbeid med aktuelle bedrifter, organisasjoner og institusjoner, men de skal nå bli klarere på hva som fungerer og ikke fungerer. De vil stille større krav til kvalitet og resultater fra tilskuddsmottaker og de skal informere det norske folk om hvilke bistandsarbeid som blir gjort. Grunnen til av NORAD

⁴³ Informant 2

⁴⁴ <http://www.norad.no/Om+Norad/Nyhetsarkiv/Nyhetside?key=108689>



endrer sine strategier er fordi undersøkelser viser at hele to av tre nordmenn mener at det er alt for dårlig informasjon om hva skattepengene brukes til når det gjelder bistandsarbeid.⁴⁵

Etter å ha vært i kontakt med NORAD, fikk jeg vite hvor store midler som var satt av til prosjekt. I samarbeid med Norges Idrettsforbund og Olympiske og Paralympiske komité (NIF) støtter NORAD prosjektet med midler av betydelige beløp. Det var ikke mulig for meg å fremdrive noen økonomiske tall fra prosjektets oppstartsår i 2001, men i 2002 fikk FFAV utbetalt 2.289 millioner norske kroner fra NORAD. Fra 2003 til 2007 inngikk NORAD og NIF en samarbeidsavtale som sikret prosjektet totalt 4.825 i denne perioden. Nye samarbeidsavtaler viser at NIF har gitt prosjektet 1.2 millioner kroner årlig i 2008 og 2009. Da Mats og jeg gjennomførte vårt feltarbeid høsten 2009, var FFAV i gang med å sette sammen et evalueringsteam som skulle fremlegge planer og evalueringer. Dette skal legges til grunn for en ny søknad om økonomisk støtte fra NORAD og NIF.⁴⁶

3.5 Norges fotball forbund (NFF)

NFF er en del av Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF). Jeg vil allikevel gå ut ifra at det er NFF som startet opp prosjektet, og som står som eier. Derfor vil NFF være hovedaktør i min fremstilling som den største samarbeidspartneren og grunnlegger av *Football for all in Vietnam*. NFF samarbeider for øvrig med en rekke aktører når det gjelder idrettslig bistandsarbeid. En gjenganger er at de benytter seg av lokale, nasjonale og internasjonale aktører og instanser i de aktuelle landene. Dette er i de aller fleste tilfeller en nødvendighet for å kunne gjennomføre arbeidet.

NFF sin overordnede visjon, ”*Fotballglede, muligheter og utfordringer for alle*”⁴⁷, gjelder også for bistandsfotballen. FFAV har vinklet fokuset inn på barn og særlig jenters deltagelse. Grasrot- og breddefotballen er selvfølgelig i hovedsetet. Jeg observerte under mitt feltarbeid i Vietnam at alt som ble arrangert var vinklet inn mot bredde og barnefotballen. Unntakene var kun enkelte showkamper som ble arrangert i forbindelse med ulike turneringer eller arrangementer. Innenfor bistandsarbeid bruker NFF også inkludering, aktivisering og samhold som sine hovedverdier.

⁴⁵ <http://www.norad.no/Om+bistand/Norsk+utviklingspolitikk>

⁴⁶ Informasjonskilde i NORAD

⁴⁷ <http://www.fotball.no/nff/Internasjonalt/Visjoner-verdier-og-mal/>



NFF møter ulike utfordringer i de forskjellige prosjektlandene. Noen steder er fattigdommen den største trusselen, mens andre steder er preget av konflikter og klasseskiller. HIV/Aids er ofte et problem som NFF prioriterer høyt. Diskriminering av folkegrupper og kvinner er også noe som står i fokus når NFF starter et bistandsprosjekt. Derfor har de innført en 50/50 fordeling av jenter og gutter på alle skolelagene som er med i FFAV. Norges fotballforbund vil bruke idretten sin som et virkemiddel for å skape felles arenaer for barn og unge i befolkningene rundt omkring i prosjektlandene. NFF har utarbeidet følgende mål og målsetninger for det internasjonale bistandsarbeidet:

"Overordnede mål for den internasjonale bistanden:

- *Trygge aktiviteter for barn.*
- *Jentedeltakelse i fotballen.*
- *Utvikling av breddefotballen i prosjektlandene.*
- *Prosjekter skal overføres til de nasjonale fotballforbundene.*⁴⁸

For å nå disse målsetningene har NFF utarbeidet retningslinjer for aktivitetene i utlandet:

- *Fremme breddefotballen.*
- *Fokusere på jenter.*
- *Ingen diskriminering.*
- *Fokusere på utdanning og organisasjonsutvikling.*
- *Partnerskap med nasjonale fotballforbund.* ⁴⁹

NIF sine bestemmelser om barneidrett står sterk i denne sammenheng. Bestemmelsene sier noe om når og på hvilken måte barn under tolv år skal delta i konkurranser både lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Fra fylte seks år kan et barn delta i lokale konkurranser og arrangementer, men først og fremst i eget idrettslag. Fra fylte elleve år kan barnet være med i regionale konkurranser og benytte resultatlister, rangeringer og tabeller. Alle deltagerne skal ha premier. Fra fylte tretten år og oppover kan det konkurreres internasjonalt.⁵⁰

⁴⁸ <http://www.fotball.no/nff/Internasjonalt/Visjoner-verdier-og-mal/>

⁴⁹ <http://www.fotball.no/nff/Internasjonalt/Visjoner-verdier-og-mal/>

⁵⁰ <http://www.idrett.no/tema/barneidrett/bestemmelserogrettigheter/barnebestemmelser/Sider/default.aspx>



Football for all in Vietnam konsentrerer seg om barn fra seks til femten år. Dette vil si at store deler av medlemsmassen er under 12 år, og dermed skal bestemmelsene for barneidretten følges. Grunnet flere mindre klubber, er det en stor utfordring med og arrangerer konkurranser innad i klubbene. Derfor benytter FFAV seg som oftest av turneringer der andre klubber er involvert, også for de under 12 år.

3.6 The United Children's Fund (UNICEF)

Det er viktig å vise hvilken stor global sammenheng idrett som bistand egentlig har. Derfor vil jeg gi en liten presentasjon av verdens kanskje mest kjente bistandsorganisasjon.

De Forente Nasjoner (FN) grunnla UNICEF i 1946. Ambisjonene var at dette skulle bli verdens mest omfattende hjelpeorganisasjon for barn. Organisasjonen skal sørge for å gi beskyttelse til barn og gi dem en mulighet til utvikling, samt rettigheter. De jobber både på det langsiktige - og kortsiktige plan. Langsiktig på den måten at de skal bistå og opprette organisasjoner som kan komme barn og unge til gode. For eksempel ved å bistå FFAV på ulike måter. Kortsiktighet ved øyeblikkelig bistand ved naturkatastrofer, underernæring og lignende. UNICEF er en stor organisasjon som samarbeider med ufattelig mange store og små bedrifter og organisasjoner rundt om i verden. De er helt avhengig av dette samarbeidet for å ha muligheten til å drive bistandsarbeid. UNICEF har en rekke prioriterte arbeidsoppgaver i kriserammede land. Tiltak som etablering av rent vann, forbedring av sanitære forhold, vaksiner, beskyttelse osv. Hele organisasjonen er bygd opp av støtte fra FN, enkeltpersoner, bedrifter og inntekter fra salg av UNICEF-effekter. Tall fra så langt tilbake som 2001 viser en svimlende totalomsetning på 1,218 milliarder dollar, noe som tilsvarer ca 7 677 milliarder norske kroner etter dagens valuta (pr. 2009).⁵¹

UNICEF har nedslagsområder verden rundt og har tilknyttet seg mang kjente personligheter som profilerer organisasjonen gjennom arrangementer og media. Blant annet støtter Ole Gunnar Solskjær et prosjekt som heter "*Schools of Africa*".⁵² Fotballgiganten Barcelona reklamerer gratis med UNICEF på brystet, noe som ville hatt en markedsverdi på runn 800

⁵¹ UNICEF, 2003. Maddocks.

⁵² <http://www.unicef.no/Om+UNICEF/UNICEF+Norges+ambassadører>



millioner kroner årlig (pr. 2009). Arrangementet Norway Cup ble blant annet brukt som arena for å fremme informasjon om barns rettigheter.⁵³

UNICEF sin tilknytning til FFAV er gjennom kursing og da særlig med tanke på "Life skill". Representanter har holdt utdanningskurs både for stabsmedlemmer, men også for ledere/instruktører. Disse kursene er noe som FFAV viderefører i sitt arbeid for å bedre levekårene for barn og unge i Vietnam. Jeg kommer senere i oppgaven til å sette spørsmålstegn FFAV sin innføring av "Life skill".

3.7 Norway Cup

Prosjektet, *Football for all in Vietnam*, bruker deltagelse i Norway Cup som en motivasjonsfaktor innen sitt arbeid med barn og unge. FFAV vil, gjennom en deltagelse på Norway Cup, gi barn og unge en sjanse til å bli gode ambassadører innenfor grasrotfotballen. Ambassadørene vil ta med seg en stor kulturell bagasje hjem til sitt lokalområde, og vil bli brukt til å fronte FFAV sine verdier på ulike måter. Jeg vil her gi en forståelse av hvor stor denne turneringen er. Både for deltagere, media og mulighetene for kulturell utveksling.

I 1972 var det Fred Johnny Osher fra Bækkelaget, Leif Isdal sportsredaktør i Dagbladet og Pepsi Cola som startet opp denne storstilte barn- og ungdomscupen. Det var da "kun" 430 påmeldte lag fra 7 nasjoner. I 2009 var det om lag 1 600 lag fra 45 nasjoner og cupen er regnet som verdens største fotballturnering for barn og unge. Hvert år kommer det fotballstjerner fra ulike topplag og nasjoner i Europa for å kaste glans over cupen. Storklubber som Manchester United, Liverpool, Manchester City, Newcastle med mer, har alle spilt treningskamp på arrangementet. Celebre gjester som Pelè, Georg Best, Sir. Bobby Charlton har også glimret med sin tilstedeværelse. Norway Cup samarbeider tett med UNICEF og mottok UNICEFs ærespris i 1995. Også i 2001 vant arrangementet, ved Rigmor Andersen, en pris fra Union of European Football Association (UEFA) og Årets Hjelpstikkerpris.⁵⁴

I 2010, som også tidligere år, sendte FFAV et lag som til Norge for å delta I Norway Cup. Dette er et lag som er satt sammen av deltagere fra ulike klubber innenfor FFAV- prosjektet. I 2010 var det jenter på 14 år fra Huè provinsen sin tur. Utvelgelsen skjer i regi av prosjektets

⁵³ <http://www.norwaycup.no/article.php?id=1040>

⁵⁴ <http://www.norway-cup.no/t2.aspx?p=26547>



stab, men Anders Krystad hevder at det ikke legges vekt på å sende et toppet lag fra Vietnam. Dette kommenterte han på NFFs hjemmesider for cupen: ”***Vi legger vekt på samfunnsinteresse, lokalt engasjement og fotballglede framfor direkte ferdigheter. Hensikten med turen som ambassadører til Norge er ikke å vinne turneringen***”, sier Anders Krystad, konsulent i NFFs internasjonale seksjon.⁵⁵

Det er NORAD som finansierte jentenes tur i 2010. De skulle i tillegg være en ekstra uke i Norge der de gjester klubbene Oksfjord og Straumfjord IL i helt nord i Troms, Her skal de utveksler erfaringer og kultur, men også for å oppleve Norges fine natur.⁵⁶ Det skal også nevnes at NORAD gir støtte til en rekke andre lag som deltar i Norway Cup. Mathare Youth Sports Association (MYSA) er et godt eksempel på en bistandsorganisasjon som nyter godt av tilskuddene. Litt spesielt med denne organisasjonen er at den har laget sin egen litt uvanlige liga i Mathare⁵⁷. Ligasystemet er delt på en slik måte at man for poeng både ved å spille kamper og ved å gjøre samfunnsarbeid. Vinneren, av ungdomsavdelingen, vinner en tur til verdens største fotballturnering for barn og unge, Norway Cup. Kanskje dette kunne være en idé for FFAV i fremtiden?⁵⁸

⁵⁵ <http://www.fotball.no/nff/Internasjonalt/Internasjonale-prosjekter/Vietnam/2010/Vietnam-jenter-til-Norway-Cup/>

⁵⁶ <http://www.fotball.no/nff/Internasjonalt/Internasjonale-prosjekter/Vietnam/2010/Vietnam-jenter-til-Norway-Cup/>

⁵⁷ Slumområde i Nairobi i Kenya

⁵⁸ <http://www.mysakenya.org/>



4.0 Bakgrunn for diskusjon

Gjennom de ulike datainnsamlingene har jeg funnet en rekke interessante opplysninger som jeg vil se nærmere på. Det var blant annet interessant å observere hvor ulike lokalsamfunnene brukte FFAV sine fotballarenaer og hvor ulikt praksis klubbene hadde i utvelgelsen av sine deltagere.

I denne sammenheng er det viktig å ha relevante teorier å støtte seg til ved drøftingen av de ulike funnene. Jeg har valgt fenomenologi og systemteori som mine hovedteorier. Gjennom fenomenologien vil jeg synliggjøre både spillernes og trenernes virkelighetsoppfatning av FFAV. Systemteorien vil jeg ført og fremst bruke i forbindelse inkludering og ekskludering av deltagere, og å belyse fotballarenaene som sosial møteplass.

Jeg vil også benytte meg av utviklingsteorien i ulike sammenhenger for å belyse utviklingen av idrett, og utvikling gjennom idrett. Jeg vil i dette kapitlet gi en presentasjon av de forskjellige teoriene.

Fenomenologi har i de siste tiårene av det 20. århundre utviklet seg til å bli en av hovedstrømmingene innenfor vår tids filosofi. Spesielt innenfor samfunnsfag.

Fenomenologien fremstilles ofte som læren om det som viser seg, og det som kommer til syne. Mye av oppmerksomheten innenfor feltet er som oftest rettet mot verden slik den erfares fra subjektets side, og ikke på verden uavhengig av subjektet. I denne oppgaven vil FFAV sine deltagende barn være utgangspunkt for subjektene. Jeg vil derfor prøve å belyse deltagerens virkelighetsoppfatning når det gjelder deltagelse, inkludering og utvikling.

Fenomenologi er først og fremst kunnskapsteoretisk anliggende. Edmund Husserl (1859-1938), som regnes som grunnleggeren av fenomenologien, var opptatt av å forstå kunnskap, kunnskapens natur og dens vilkår. Hans hovedinteresse var å studere bevisstheten, og ikke primært å studere *empiriske*⁵⁹ fenomener. Han var mest opptatt av den måten bevisstheten ble oppmerksom på fenomener. I følge Husserl må vi legge veien innom bevisstheten for å studere verden omkring oss. Sagt på en annen måte er fenomenologi en form for å studere

⁵⁹ Empiri/Empiriske: innebærer konklusjon basert på sanselige erfaring



bevisstheten slik den fungerer i det dagligdagse liv, og hvordan bevisstheten forholder seg til ulike fenomener som dannes for bevisstheten.⁶⁰

Husserl fremstiller bevisstheten slik:

”For det første, verden kan aldri bli annet enn verden slik den fremstår i vår bevissthet. Vi kan aldri vite om det fins en verden hinsides vår bevisste erfaring. For det andre: bevisstheten er nødvendigvis ”internasjonal”, det vil si at det er selve bevissthetens natur at den er bevisst noe eller noen. En kan ikke være bevisst uten å være bevisst på noe.”⁶¹

I intervjusituasjonene har jeg prøvd å fange opp intervjuobjektens verdensbevissthet. Jeg vil også forsøke og synliggjøre FFAV sin plass hos intervjuobjektene.

Husserl`s fremstilling sier at vi hele tiden blir bevisste på ulike fenomener eller objekter vi møter i vår virkelighetsverden. Selv om vi ikke har rettet oppmerksomheten mot noe, jobber hele tiden ubevisstheten og gjenkjenner ulike fenomener ved hjelp av hukommelsen og fantasien. Bevisstheten gjenkjenner altså tidligere tolkede fenomener eller objekter.

Fenomenologien har også mye å bidra med i samtidens diskusjon rundt etikk, om rett og galt. Vegard F. Moe og Sigmund Loland (2003) forklarer hvordan fenomenologien kan bidra til nåtidens diskusjoner som omhandler rett og galt, og hvordan følelser er med på å styre og påvirke utviklingen fra novise til ekspert innenfor ulike ferdigheter. Hvordan denne prosessen kan gi både gode og dårlige mestringsopplevelser.⁶²

Hva jeg velger å undersøke i forhold til relevante fenomener, vil i utgangspunktet påvirke mitt ståsted opp i mot de viktige spørsmålene. Hvis jeg velger tradisjonelle tilnærminger, vil jeg først og fremst fokusere på moralitet og dommernes gyldighet. Jean Piaget(1896-1980) skrev teksten *The Moral Judgement of the child*, som omhandler viktigheten av å undersøke og forske barnets moralske bedømminger og kjennelser, og ikke barnets moralske oppførsel. Piaget kom derfor frem til denne konklusjonen: *”logic is the morality of thought just as morality is the logic of action”*.⁶³

⁶⁰ Thornquist (2003)

⁶¹ Thornquist (2003:84)

⁶² Moe og Loland (2003)

⁶³ Moe og Loland (2003:26)



Under mitt opphold i Vietnam opplevde jeg mange situasjoner der min etiske oppfatning av rett og galt kolliderte sterkt med de vietnamesiske kulturelle normene. Særlig stilte jeg spørsmål rundt barneidrett og holdninger i forhold til alkohol, vinnermentalitet og regler for banebruk. Jeg vil gjenskape noen av situasjonene senere i oppgaven.

Hvis jeg setter Piaget sin konklusjon i sammenheng med barnas tilnærming til grasrotfotballen med dens verdier som spilles i prosjektet FFAV, er det flere tilfeller der jeg kan se at et barns moralske oppførsel, strider mot dets moralske bedømminger.

4.1 Barns tilegning av ferdigheter

Fenomenologiterminologien kan brukes til å tilegne seg ulike ferdigheter og egenskaper. Moe og Loland opererer med en skala på fem stadier, der novise er begynnerstadiet og ekspert er masterstadiet innenfor en spesiell ferdighet.

Gjennom min deltagende observasjon rundt fotballaget, med utviklingshemninger, fikk jeg se og erfare ulike fenomenologiske trekk ved mestring av ulike fotballrelaterte øvelser.

Deltagerne i dette laget var de personene som Mats og jeg ble best kjent med, siden vi trente med disse flere ganger i uken under vårt feltarbeid. Derfor kunne vi se en viss utvikling i både fotballferdigheter og atferd ovenfor prosjektet. Det var vanskelig å se noen personlig utvikling ved andre deltagere i prosjektet, grunnet kun sporadisk kontakt. Jeg kunne imidlertid observere tilfeller av enkelte individs mestringsfølelse, blant annet gjennom sporadiske feiringer under treningene og turneringene.

Moe og Loland har skissert opp tilegning av ferdigheter fra nybegynner til ekspert. Jeg har prøvd å forklare dette nærmere i teksten som følger under. Fenomenet eller egenskapen i denne sammenheng vil være både fotballferdigheter og etiske verdier knyttet til prosjektet. Jeg vil gi ulike eksempler innenfor fotballutviklingen for å gi de forskjellige stadiene et forklarende bilde.⁶⁴

Innenfor stadium en (nybegynnerstadiet) skjer det vanligvis en introduksjon av fenomenet/egenskapen der instruktøren deler inn omgivelsene i kontekstfrie elementer, som

⁶⁴ Moe og Loland (2003)



utøveren kan dra nytte av i tilegnelsen av ferdigheten. Videre gir instruktøren utøveren regler for fastlegging av handlinger ut i fra disse kontekstfrie elementene. Eksempel på dette kan være så enkelt som å forklare hvordan spilleren skal flytte ballen med beina og ikke med hendene, dette for å unngå hands. Jeg vil tro at flere av deltagerne vil ha kun små referanser til fotballspillet, derfor er det viktig å forklare reglene så enkelt så mulig. Deltagerens progresjon i spillet avhenger av kunnskap – og ferdighetsnivået til den enkelte deltager i gruppen.⁶⁵

Etter som utøveren tilegner seg erfaring ved å mestre eller ikke mestre reelle situasjoner, begynner instruktøren å påpeke ulike tilleggskomponenter som gir utøveren mening. Vi beveger oss nå inn på stadium to (viderekommen begynner) i tilegnings/læringsprosessen. Etter hvert som deltageren har sett og observert et tilstrekkelig antall eksempler, lærer han/hun seg å forstå og oppfatte disse. Instruksjonsprinsippene som deltagerne nå tilegner seg vil etter hvert inngå i de nye situasjonsaspektene. Jeg vil nå kunne se at deltagerne reagerer på kontekstfrie elementer ut i fra egne erfaringer ved ferdigheten. Eksempel på disse ulike erfaringene vil deltagerne etter hvert kunne tilegne seg ferdigheter som passinger og det å kunne føre ballen med ulike deler av foten, samt til en viss grad orientere seg ut ifra med- og motspillere. NFF og FFAV er svært opptatt av grunnferdigheter. Jeg observerte som regel stor forskjell på kunnskapen og ferdighetene til jentene og guttene. Dette har nok en stor sammenheng med små gutters genuine interesse for fotball, men ingen regler er uten unntak. I enkelte tilfeller var jentene på full høyde med guttene.⁶⁶

I stadium tre (kompetanse) vil økningen av antall momenter og spekter som tas i betraktning bli overveldende. For å mestre denne eksplosjonen av informasjon lærer deltagerne å ta i bruk et hierarkisk syn på hvordan å ta beslutninger. Ved hjelp av en erfaringsmessig plan, mål eller perspektiv lærer de å organisere situasjonen ut ifra hvilke elementer de mener er relevante for å forbedre sin prestasjon. Når deltagerne er på dette stadiet vil de bruke tilegnede erfaringer for å vurdere elementer. Som for eksempel om han/hun skal ”gå selv” eller spille ballen til en bedre plassert medspiller. Deltagerne bruker en såkalt *distansert planlegging*, og bevisstgjør vurderingen av elementer og momenter som stikker seg ut i henhold til planen. Dermed analyserer deltageren valg av handling, ut ifra tidligere følelsesmessige erfaringer. Både ved åpen – og deltagende observasjoner la jeg merke til øvelser som gikk ut på orientering og

⁶⁵ Moe og Loland (2003)

⁶⁶ Moe og Loland (2003)



planlegging av ulike handlinger. For laget med funksjonshemninger instruerte Mats og jeg enkle øvelser som ”firkant”, noe som går ut på blant annet pasningsvalg og orientering. Dette var en øvelse de var kjent med. Som oftest varierte prestasjonene veldig ut i fra konsentrasjonen.⁶⁷

Så fort deltageren slutter å reflektere over ulike problemsituasjoner og slutter å se etter ulike prinsipper som skal styre den neste handlingen, vil fengslende erfaringer være grunnlaget for valg av handling. Når dette skjer, beveger utøveren seg over til stadium fire (dyktighet). På dette stadiet handler deltagerne ut ifra egne følelsesladede erfaringer, og vil nå ”legge merke til” at han/hun er blitt inkludert i fotballens ferdighetsverden. De vil nå kunne handle mer intuisjonsbasert og bruker ikke tid på å reflektere over hvem han/hun sender passingen til. Eller når man eventuelt skal avslutte angrepet selv. Jeg observerte enkeltspillere som kunne vært plassert på et slikt nivå. Hele poenget med grasrotfotballen er at det skal være inkluderende og gøy å spille fotball. Dette stadiet mer rettet mot spesialisering og talentutvikling.⁶⁸

På stadium fem (ekspertise) regnes deltagerne for å være dyktig. De befinner seg nå i en ferdighetsbasert verden. Handlingene kommer på ren intuisjon og studenten som nå er blitt ekspert vet hele tiden hva som må gjøres i de ulike situasjonene. Dette er tilegnet ut ifra utallige følelsesmessige og planmessige erfaringer. Deltagerne vil nå kunne se for seg flere trekk samtidig, og hva som må til for å få en reaksjonssituasjon fra en motspiller som han/hun selv kan utnytte. Sette fart når motstanderen er i ”ubalanse” og roe ned når motstanderen er i ”balanse”. Som sagt på stadium fire så hører dette mer til spesialisering, talentutvikling og toppidrett. Vi observerte derfor svært få øvelser, om noen, som gikk ut på å handle ut i fra intuisjon.⁶⁹

⁶⁷ Moe og Loland (2003)

⁶⁸ Moe og Loland (2003)

⁶⁹ Moe og Loland (2003)



4.2 Barneidrett satt i system

Det finnes ulike teorier om barneidrett og systemet som omkranser dette. Innenfor dette feltet har jeg valgt å konsentrere meg om systemteori, og vil derfor gi en kort presentasjon av denne teorien før den tas i bruk for å diskutere forholdene rundt dataene fra feltarbeidet. Jeg vil også introdusere Niklas Luhman, som var en nøkkelforsker på dette området.

Niklas Luhmann (1927-1988) regnes som en av de mest innflytelsesrike sosiologer i det 20. århundre, og hans systemteori vakte oppsikt i en rekke forskjelligartede disipliner. Han startet prosjektet "Theorie der Gesellschaft", der han tok for seg systemteorien. I løpet av 30 år og på grunnlag av svært få kostnader, kun en sekretær to ganger i uken, produserte han 50 bøker og 300 artikler som omhandlet hans teorier.

4.2.1 Idrett som sosialt system

Det finnes mange sosiologiske teorier om hva som er et "sosialt system". Ut i fra Luhmanns teorier vil ikke sosiale systemer bestå av konkrete fenomener og situasjoner, men relasjoner og kommunikasjonen mellom deltagerne innenfor systemet. Det vil si at fotball, elleve mot elleve, som sosialt system ikke består av 22 konkrete personer fordelt på to lag, og tre konkrete dommere. Det sosiale systemet, fotball, er relasjonen og kommunikasjonen mellom disse 25 personene, og hvordan de handler ut i fra dette.⁷⁰ I mitt forskningsarbeid rundt FFAV dreide det seg som regel om femer fotball. Relasjonene i dette tilfellet vil da være fem spillere på hvert lag, pluss en dommer. Det sosiale systemet i turneringskampene innenfor FFAV vil da være relasjonen mellom disse 11 deltagerne.

Sosiale systemer består ikke av ulike psykiske systemer, men av systemenes kommunikasjon. Den klassiske sosiologien har "handling" som sitt minste element innenfor et system, mens Luhmann bruker kommunikasjonen som minste element. Pedagogikk, oppfostringen og undervisningen er spesialisert kommunikasjon som ønsker å forme og forandre deltagerne. Dette er ikke et psykisk system eller forstanden som kommuniserer, men det er kommunikasjonen i systemet som kommuniserer. Luhmann oppfatter de psykiske systemene som noe som tilhører de sosiale systemene, akkurat på samme måte som de sosiale systemene

⁷⁰ Tangen (Skisse, 2004)



er noe som tilhører de psykiske systemene. For eksempel i et fotballag, vil den enkelte spillers konsentrasjon og bevissthet for omverden være bestemmende for hvordan kommunikasjonen i gruppen foregår. Kommunikasjonen vil bli brutt hvis spilleren tenker på noe annet enn spillet og temaet i gruppen. Deltageren vil ikke befinne seg i det samme sosiale systemet som resten av laget.⁷¹

Når man driver aktivitet for barn, hender det fort at konsentrasjonen om aktiviteten svikter. Vietnamesere er intet unntak. Det var flere, litt småkomiske, situasjoner som oppstod der deltageren var i en helt annen verden, enn på fotballbanen. Blant annet var beskuelsen av noen store nordmenn plutselig mer interessant enn skyteøvelsen som instruktøren prøvde å gjennomføre. Ut i fra min erfaring med barn og ungdomsidrett i Norge, vil jeg påstå at generelt sett er vietnamesiske barn mer konsentrerte og lydhøre enn jevnaldrende i Norge. Jeg vil tro at de historiske kulturene og respekt for eldre, er avgjørende i denne sammenheng.

Det finnes derfor ulike inklusjon - eksklusjonsmekanismer innenfor hvert enkelt sosialt system, dette styrer som oftest av systemets *binære kode*. Idrett opererer i hovedsak med *vinne – tape* som sin binære kode. Det vil si at hovedpoenget med idretten er å være en vinner kontra en taper. Denne koden er et stort kriterium for hvem som blir inkludert og hvem som blir ekskludert innenfor idretten.⁷²

NIF sine bestemmelser om barneidrett sier som sagt at idrett for barn under tolv år ikke skal ha fokus på å konkurrere. Dette er et punkt som FFAV sliter med å etterfølge på sine turneringer. Under våre intervjuer med ledere, instruktører og trenere, fikk vi opplyst at det var så kalte "Try out`s" der de med best fotballferdighet ble med på laget. Dette er et stort ekskluderingskriterium og det strider imot visjonene og verdiene til både FFAV, NFF og NIF. Dette punktet vil jeg se nærmere på litt senere i oppgaven.

NIF har *idrett for alle* som sin breddeidrettsvisjon, og jobber for at så mange som mulig skal ha muligheten til å drive med idrett så lenge som mulig.⁷³ De jobber med å hindre at utøvere dropper ut av idretten selv eller blir ekskludert av idrettens binære kode. Hvis vi bruker toppfotballen som eksempel, blir den beste spilleren plukket ut til en hver tid. De andre

⁷¹ Olesen og Pedersen (2000)

⁷² Tangen (Skisse, 2004)

⁷³ <http://www.idrett.no/t2.aspx>



spillerne som spiller i den samme posisjonen vil da bli ekskludert fra første elleverèn. Disse ekskluderte spillerne vil da jobbe ekstra hardt for å komme ”inn på laget”, og få spilletid. Dersom vi bruker breddefotballen i yngre klasser, i hvert fall ut i fra både NIF og FFAV sin visjon, vil andre inklusjon - og eksklusjonsmekanismer inntre. Der bør alle få mye spilletid, og da kan heller økonomi, interessen for idretten eller venner virke både som en inkluderende eller ekskluderende faktor.⁷⁴

Innenfor idretten finner vi mange inklusjons- og eksklusjonsmekanismer. Jan Ove Tangen beskriver at skillet mellom deltager og tilskuer som en faktor til disse mekanismene. Dette er et skille som ble trukket i begynnelsen av idrettsystemets dannelse, og er derfor vanskelig å dokumentere tilstrekkelig presist og nøyaktig. I den middelalderske folkefotballen såkalt *Hurling* fra 1600- tallet, hadde et relativt lite skille mellom deltager og tilskuer. Der startet man med 20-30 spillere på hvert lag og etter hvert som spillet foregikk, ble folk fra ulike landsbyer revet med og deltok i visse perioder. Skillet mellom deltager og tilskuer forandret seg etter hvert som spillet flyttet seg fra landsby til landsby.⁷⁵

Idrett som sosiale systemer utvikler og fornyer seg selv i samsvar med den tiden vi er i, og vi kan derfor si at systemene er autopoetiske.⁷⁶ Systemene har selv produsert de ulike elementene og reglene som inngår i systemet. Det vil si at nåtidens fotball har utviklet seg fra å være *Hurling*, der alle kunne delta uansett alder og ferdigheter, til å være en kommersiell idrett styrt av ferdigheter og økonomi. Den profesjonelle fotballen passer fint under ordtaket ”sterkeste overlever”. Selve spillet har også utviklet seg med tiden. Fra å være britisk folkefotball med mange deltagere, til å ha en ramme på ti utespillere og en keeper på hvert lag. Videre er det kommet inn dommere, som først satt på tribunen, men som nå løper rundt på banen sammen med spilleren. Dette for å få en bedre vinkling på situasjonene, for deretter å ta den rette avgjørelsen osv. Nå for tiden spekuleres det i videodømming fordi spillet går så fort at dommeren ikke har mulighet til å få med seg alt som skjer på banen. Særlig ved bedømming av en situasjon der det strides om at ballen er inne eller ikke, vil videodømming garantert være et hjelpemiddel. Vi vil også se at idrettene vil utvikle seg videre i fremtiden. Med bedre utstyr, mer ekstreme treningsmetoder, større grad av kontroll og dommerteknologi.

⁷⁴ Tangen (Skisse, 2004)

⁷⁵ Tangen (Skisse, 2004)

⁷⁶ Autopoiese betyr selvdannelse eller selvskapende.



Barnefotballen utvikler seg også hele tiden. Nå er det innført både femèr og treèr fotball. Færre deltagere på banen vil gjøre at hver spiller får flere ”touch” på ballen. I FFAV ser vi dette igjennom tilretteleggingen av fotballarenaer. Det største fokuset er på å etablere femèr og syvèr baner. Dette for at FFAV skal kunne følge de nye bestemmelser som gjelder i forhold til færre spillere og flere spark på ballen.

4.3 Idrett og utvikling

Idrett blir sett på som et universelt språk og derfor blir fenomenet ofte brukt som en metode for å drive bistandsarbeid. Tidligere sekretær for *De forente nasjoner*⁷⁷ (FN) Kofi Annan har utalt følgende:

*”Sport is a universal language. At its best it can bring people together, no matter what their origin, background, religious beliefs or economic status. And when young people participate in sports or have access to physical education, they can experience real exhilaration even as they learn the ideals of teamwork and tolerance. That is why the United Nations is turning more and more to the world of sport for help in our work for peace and our efforts to achieve the Millennium Development Goals”*⁷⁸

På bakgrunn av at idretten er et universelt språk så mener Kofi Annan at fenomenet kan brukes til utvikling på andre områder. Idretten i seg selv bringer med seg verdier som toleranse og samarbeid, noe som er essensielt i forbindelse med bistandsarbeid.

Som jeg har vært inne på tidligere, har en stor del av bistandsarbeidet blitt mer og mer rettet mot utvikling av lokalsamfunnet igjennom idrett. Det er gjort noen studier på at utviklingsteori gir gevinst og ringvirkninger for bruk av idrett som bistand. John Sugden har utalt at det er ulike kriterier som må legges til grunn for at et prosjekt skal lykkes. Sugden har siteres følgende:

⁷⁷ <http://www.fn.no/>

⁷⁸ http://www.un.org/sport2005/resources/statements/kofi_annan.pdf



*"... if projects are locally grounded, carefully thought out, and professionally managed they can make a modest contribution to wider efforts to promote conflict resolution and peaceful coexistence."*⁷⁹

Sudgen mener at hvis et prosjekt er nøye gjennomtenkt og godt organisert, så kan det føre til noe bedring for lokalbefolkningen. Lokal forankring og tilpassing er helt sentrale nøkkelfaktorer for et suksessfullt bistandsprosjekt. Det er derfor viktig for FFAV at det ansettes vietnamesiske medarbeidere, både for å gi prosjektet en lokal forankring i deres samfunnsverdier, samt disse medarbeiderne vet hvilke tilpasninger som må til for å få prosjektet til å fungere. FFAV er som kjent godt forankret igjennom samarbeid med lokale myndigheter.

"Sport as a temporary distraction".⁸⁰

Shahid Qadir skriver om idrett som en midlertidig distraksjon. Med dette mener han at ved idrettsdeltagelse, både som spiller og publikum, vil gi det en midlertidig forglemmelse fra virkeligheten. Idrett har en unik evne til å oppta bevisstheten og skape glede. For deltagerne innenfor FFAV vil fotballen være en arena der de kun skal konsentrere seg om fotballen og ikke om alt annet. Dette vil for mange være et avbrekk i en ellers stressfull hverdag. Jeg fikk mange tilbakemeldinger fra barn jeg snakket med om at fotballen var så bra for da slapp de å jobbe, eller være bekymret for familien eller resultatene på skolen.

Teorier om idrett og utvikling går ofte ut på ordtakene *"development of sport"* eller *"development through sport"*.⁸¹ Det settes diskuteres om det er idretten i seg selv skal utvikles eller om idretten skal brukes til å oppnå utvikling på andre områder. FFAV bruker idretten til utvikling i begge disse retningene. Både til å utvikle en selvstendig fotballorganisasjon på grasrot nivå, samt at de vil skape sosial utvikling gjennom å skape trygge arenaer for sosialisering.

Mads Roser sin masteroppgave tar for seg NIFs internasjonale bistand og hvorvidt NIFs egenart som bistandsaktør utfordres når de mottar finansiell støtte fra norske myndigheter til bistandsarbeidet. Han konkluderer med blant annet følgende:

⁷⁹ Qadir (2011:397)

⁸⁰ Qadir (2011:407)

⁸¹ Hognestad og Sauvik (2011)



*”NIF opplever at de må legitimere sin virksomhet ovenfor NORAD ved å adopteres statelige utviklingspolitiske målsetninger. Det kommer frem at usikkerhet i forholdet til NORAD er avgjørende i denne sammenheng”.*⁸²

Videre fokuserer Roser på NIFs fremtidsplaner, muligheter og utfordringer innenfor bistandsarbeidet. Han siteres følgende:

*”... NIF har tatt et tydelig standpunkt i forhold til hvilken rolle de ønsker å ha som bistandsaktør. Derfor er det mulig å anta at NIF har autonomi til å bevare sin egenart og fokusere på utviklingen av idrett”*⁸³.

Solveig Straume presenterer i sin masteroppgave uttrykket *”Sport for all”*.⁸⁴ Dette er et uttrykk som ofte blir brukt i bistandssammenhenger. Allerede i 1966 ble uttrykket kjent rundt om i Europa og fysisk aktivitet ble satt på dagsorden. Ideen *”Sport for all”* ble kjennetegnet som en mer inkluderende måte å drive bistandsarbeid på, fordi det inkluderte alle. De fleste av bistandsprosjektene som blir startet opp i dag baserer seg nettopp på *”Sport for all”* konseptet.⁸⁵

Football for all in Vietnam er et prosjekt som er basert på denne ideen om *”Sport for all”*. Målet er å legge til rette for at alle som har vil skal ha muligheten til å spille fotball i Vietnam. Det sentrale fokuset i *”Sport for all”*- prosjektene var å styrke nasjonale idrettsstrukturer og øke den faglige idrettskompetansen i samarbeidslandene under visjonen *”idrett for alle”*.⁸⁶ På veg mot dette målet har FFAV valgt å fokusere på å legge til rette for fotball igjennom grunnskolen (6 – 15 år) og rekruttering og utdanning av personell.⁸⁷

⁸² Roser (2011:76)

⁸³ Roser (2011:77)

⁸⁴ Straume (2005)

⁸⁵ Straume (2005)

⁸⁶ Roser (2011)

⁸⁷ http://www.fotball.no/Documents/PDF/2011/Internasjonalt/NFF_VIETNAM_LAV-T_vietnam.pdf



Innenfor utviklings - og bistandsarbeid har det vokst frem fire pilarer som beskriver arbeidet. Patrick Develtere og Tom De Bruyn er har beskrevet disse fire pilarene. Den første pilaren gikk ut på å støtte regjeringer i Afrika, Asia og Latin Amerika med det som kalles for direkte og gjensidig bistandsarbeid. Lån, tekniske råd og materiell ble gitt for å få i gang moderne statlige organer. Man ville også effektivisere nasjonale banker, tollvesen, departementer og offentlige tjenester.⁸⁸

Den andre pilaren gikk ut på å gi bistand gjennom FN eller andre internasjonale institusjoner. Disse har i oppgave å distribuere bistanden videre på bakgrunn av sine kunnskaper og erfaringer, og kan de hjelpe til med å overføre kompetanse fra et sted til et annet. For eksempel overført indianernes er faring med melkeproduksjon til trengende i Etiopia.⁸⁹

Den tredje pilaren blir definert på ulike måter, men felles er at den assosieres ofte med NGO`er. Som oftest har de frivillige organisasjoner spesialisert seg på å støtte tiltak med nær tilknytning til lokalsamfunnet. De finansierer grunnleggende infrastruktur som skoler og helsetjenester. Samarbeider med ulike bevegelser som organisasjoner for bøndenes rettigheter, kvinnebevegelser og fagforeninger. Internasjonalt settes det av over 100 milliarder USD⁹⁰ til utviklingsarbeid. Dette skaper naturlig nok konkurranse om midlene blant prosjektene.

Den fjerde pilaren omtales om fremveksten av dem ikke-spesialiserte. Sosiale bevegelser, stiftelser, bedrifter eller idrettslag overtar helt eller en del av oppgavene, og prøver ut nye/andre metoder for bistand. Basert på sine erfaringer fra egne samfunn forsøkes det å knytte bånd og drive utviklingsarbeid i utviklingslandene.⁹¹

Gjennom sitt nettverk og bekjentskap bruker FFAV instruktører fra Norge for å utdanne vietnamesiske trenere, ledere og instruktører. Tom Inge Egedahl er eksempel på en slik instruktør. Han var som sagt finansiert igjennom Fredskorpset og skulle jobbet med klubbutvikling. Også NFF sin etablering av ulike fotballarenaer er eksempler på bistandsarbeid fra den fjerde pilaren.

⁸⁸ Develtere og Bruyn (2009)

⁸⁹ Develtere og Bruyn (2009)

⁹⁰ United States Dollar (1 USD = 6,2 Norske kroner pr. 18.05.2012) <https://www.dnb.no/valutakalkulator>

⁹¹ Develtere og Bruyn (2009)



Grunnet manglende forskningsarbeid, vet man svært lite om virkningene av denne form for bistandsarbeid. Etter bevisstgjøringen av behovet fra den tredje verden ønsket statlige etater, private personer, bedrifter eller organisasjoner å ta affære på egen måte og ikke gjennom spesialister på utviklingshjelp.⁹²

⁹² Develtere og Bruyn (2009)



5.0 Fotball for alle?

For å finne svar på spørsmålene rundt problemstillingene jeg har, er det en rekke spørsmål som må besvares. I denne sammenheng benyttet jeg meg av ulike intervju og observasjonsteknikker for å få en forståelse og for å komme nærmere en slags sannhet rundt problemspillingene. Jeg skal nå ta for meg mine informanternes svar og sette disse opp i mot mine egne observasjoner og erfaringer fra feltarbeidet. Jeg gjentar at feltarbeidet ble gjort 2009 og dermed gjenspeiler datidens situasjon. Fordi bistandsprosjekter er i en konstant utvikling kan dette være en svakhet ved oppgaven.

Siden Mats og jeg reiste sammen gjennomførte vi stort sett intervjuene felles og med felles intervjuobjekt, da dette var mest praktisk. Vi utførte respondentintervjuer med lokale personer som hadde ulike tilhørighet til prosjektet. Stabsmedlemmene og personer som har eller har hatt tett tilknytning til prosjektet fungerte derimot som informasjonsintervjuer.

Jeg hadde stort fokus på personer som kunne gi med nødvendig informasjon rundt bruken av fotballbaner som bistandsvirkemiddel. Det var derfor naturlig at jeg, i samarbeid med staben i FFAV, valgte å intervju personer som brukte banene i forbindelse med prosjektet. Ledere, trenere og instruktører ble forståelig nok intervjuobjekter i denne sammenheng.

For å finne disse intervjuobjektene, valgte jeg å bli med FFAV sin stab rundt på ulike utflukter. På denne måten kunne jeg komme i kontakt med de praktiske personene som jobber med barn innenfor prosjektet til daglig. Dette for å få best mulig kontakt med de som fysisk bruker prosjektets baner rundt om i provinsene.



5.1 Intervjuer og informanter

Før avreise søkte vi kontakt med ulike personer som har eller har hatt tilhørighet til prosjektet. Jeg ville med dette prøve å skaffe meg en oversikt og en bedre forståelse for prosjektet. Dette fordi verken Mats eller jeg hadde noe som helst innsikt i hvordan prosjektet ble utøvet i praksis.

FFAV er med i et utvekslingsprogram i samarbeid med Fredskorpset. Som sagt så går dette i korte trekk ut på at en norsk fredskorpser drar ned til Vietnam og jobber der, mens et stabsmedlem i FFAV har sin arbeidsplass i Norge for å tilegne seg kunnskap om norsk kultur og organisasjonsutvikling. Vi kontaktet Mr. Nguyen Hoang Phuong som jobber som *National Coordinator* for prosjektet. I 2009 var han i et utvekslingssamarbeid mellom FFAV og NFF og på våren 2009 holdt han et langt foredrag om bakgrunn for prosjektet, samarbeidspartnere og hva de hadde oppnådd så langt. Han la også frem mål og visjoner ved prosjektet, samt litt om tankene rundt disse. Dette ga meg et lite bilde av hva vi kunne forvente når jeg kom ned til Hue City.

Studering av prosjektet, intervju - og foredraget med Phoung var veldig nyttig og helt nødvendig for at jeg ikke skulle stå på bar bakke før avreise. Uansett så følte jeg at jeg trengte litt mer” kjøtt på beinet”. Jeg undersøkte derfor muligheten for å komme i kontakt med andre personer som på ulike måter er eller har vært en del av på prosjektet. Under disse intervjuene kom det fram flere forhold som var verdt å merke seg, og som jeg hadde i bakhodet under oppholdet. Blant annet var tankene rundt prosjektet som selvdrevent og dets bærekraft uten kommersiell hjelp utenfra, noe som jeg la spesielt merke til. Hvordan skulle prosjektet videreføres hvis eller når disse kreftene eventuell skulle trekke seg ut. Ville prosjektet da falle sammen?

Under intervjuet med ”informant 1” kom det frem flere interessante påstander:

”... det er et alt for stort jag etter å danne flest mulig klubber. For organisasjonsutviklingens del bør fokuset være på å danne operative og selvdrevne kjerneklubber.”⁹³

... sier informanten svært engasjert.. Han mener at organiseringen av prosjektet og fokuset kun er på å forbedre antallet klubber som er medlem av organisasjonen. De er mer opptatt av

⁹³ Informant 1



tallet på papiret enn hva som egentlig skjer i de ulike klubbene. Han mener videre at fokuset bør være på å utvikle og bygge selvdrivende kjerneklubber som kan være modellklubber for nye oppstartede klubber. På denne måten vil klubber få en bredere kunnskap og et bilde på hva det vil si å være en frivillig og bærekraftig idrettsorganisasjon.

Under vårt opphold var Mats og jeg så heldige at vi fikk med oss på stabsseminaret sammen med FFAV i Savannakhet i Laos. Der kom det frem denne påstanden:

”Mange klubber, for få i staben til å kunne hjelpe alle.”⁹⁴

Selv de ansatte føler at det er litt for mange klubber til at de selv kan være med å bistå alle på en tilfredsstillende måte. Dette er et positivt med tanke på utviklingen av prosjektet. Uansett så burde FFAV oppdaget at de har passert det antall klubber som organisasjonen kan håndtere i dagens form (pr. 2009). Dette gjenspeilet seg i mine observasjoner av klubber under feltarbeidet i Vietnam. Det var alt for stort fokus på å etablere flest mulig lokale skoleklubber og ikke etablere velfungerende kjerneklubber. En av grunnene til dette jaget kan være at staben og de involverte i prosjektet ville vise til størst mulig utvikling og oppslutning. Tall på klubber og spillere er da en måte å vise dette på. Etter min mening så vil tallet på 88 etablerte klubber på såpass få år, vise en god utvikling. Problemet er bare at de aller fleste klubbene er helt avhengig av staben for å kunne utøve sin aktivitet. Både i intervju situasjoner og under observasjoner viste det seg flere klubber virket noe hjelpeløse uten stabens kunnskap og erfaring. Jeg fikk inntrykk av at enkelte klubber satt og ventet på at staben skulle løse alle problemer som oppstår:

”... det var tilfeller der en klubb ga uttrykk for at de kun hadde fått utdelt fotballske med store nummer, og en annen klubb klaget over at fotballskeene de fikk utdelt var alt for små.”⁹⁵

... opplyser informanten med en stor ergrelse over hvor ”lett” dette kunne løses. Ved enkle kommunikasjonsgrep som fellesmøter eller en enkel tilbakemeldingsordning ville løst slike relativt enkle problemer. Ut i fra min oppfatning så hadde staben relativt liten oversikt over hva som fantes av utstyr eller hvilket utstyr som fungerte rundt om i klubbene. Samtidig virket det som at de aller fleste klubbene ventet på at FFAV skulle løse alle problemer knyttet

⁹⁴ Informant 5

⁹⁵ Informant 1



til fotballaktiviteten. Det virket som om flere rektorer og ledere i klubbene ventet på at FFAV skulle komme med det utstyret de trengte, uten å melde ifra behovet eller å prøve å finne løsninger selv. Med kun syv ansatte i staben og rundt 88 klubber, så sier det seg selv at det vil være opp i mot umulig å holde oversikt over klubbenes utstyr og daglige drift, uten at de har en ordening for tilbakemeldinger om behov. En mulig måte å få bedre oversikt på kan være å omorganisere litt ved å plassere flere fotballkyndige personer ute i distriktene, med den hensikt å følge opp klubber i sine distrikter. En slik ordening ville sikret kommunikasjon – og informasjonsflyten mellom staben og klubbene. Enkle løsninger som regionale eller lokale møteforum, ville kunne være med på å løse noen av utfordringene. Det vil selvfølgelig bli snakk om hvilke ressurser som er til rådighet, men kanskje FFAV hadde profitert med en liten omorganisering av ressurser sånn at slike regionsamlinger kunne samlet inn behov og informasjon fra klubbene. Mats og jeg fikk ikke mulighet til å møte alle klubbene, men de vi fikk møte hadde stort sett de samme svarene når det gjaldt behov. Nemlig mer sko, mer baller og generelt mer fotballrelatert utstyr.

FFAV er en organisasjon som utvikler seg og vokser fort, kanskje for fort signaliserer informant 1. Jeg mener at FFAV har litt for stort fokus på etablering av klubber. Selve utviklingen av de etablerte klubbene vil jeg si er vel så viktig. Det vil være både bedre og lettere å følge opp 50 veletablerte og nesten selvfungerende klubber, en 100 klubber som er helt avhengig av FFAV sin kunnskap, erfaringer og økonomiske ressurser.



5.2 Etablering av sosiale møteplasser

FFAV satset på å etablere en klubb, som skulle være en modellklubb og et forbilde for de andre etablerte klubbene. En slik klubb skulle etter hvert bli selvstendig drevet og inneha et godt fungerende anlegg. Denne modellklubben holdt til ved Art Center i Huè City. Art Centeret kan sammenlignes med et flerbrukssenter der ulike idretter er representert, alt fra tennis til kampsport. Det er opparbeidet en 40 x 20 kunstgressbane på området, og arbeidet med etablering av tribuner var i gang (høst 2009). Tribunene skulle stå klare til Vietnam - Norway Cup, som ble avholdt i november. Denne cupen er i ferd med å bli en årlig tradisjon. Klubben hadde i tillegg et godt trenings- og lederapparat rundt seg. Etter mine observasjoner, så gjorde disse en kjempejobb. Laget som Mats og jeg trente med var en del av denne modellklubben. Treningene var relativt bra organisert, og jeg la merke til at klubben skapte en slags møteplass for de involverte. Da Tom Inge Egedahl arrangerte en sosial samling under norske cupfinalen mellom Molde og Ålesund, var både spillere, trenere og familier invitert. Laget hadde tidligere vært på besøk i Norge og Ålesund fotballklubb, derfor var mange av spillerne utstyrt med Ålesund-effekter.

Slike tilstelninger er med på å skape sosial utvikling rundt en fotballklubb og i et lokalsamfunn. Barn med funksjonshemninger blir ofte sett ned på i Vietnam, og mange foreldre skjærer disse barna fra omverden med å holde dem hjemme. FFAV jobber aktivt i området rundt Huè City for å samle disse barna, og å gi dem en sosial møteplass igjennom fotballen. I motsetning til de "vanlige" lagene hadde dette laget for barn med funksjonshemninger ingen gitt grense for hvor mange deltagere det var plass til på laget. Det var heller ikke kriterier til alder, men det var kun gutter som var med. Jeg så hvor glade deltagerne var både på treningene og ellers da lagkameratene samles. FFAV var uten tvil en støtte og en samlingsplass som både spillerne og familiene var avhengig av. Det var blant annet en herlig spiller som syklet halvannen time hver vei for å komme på trening. Han hadde et unikt humør og ble fort en favoritt hos både meg og min reisekompanjong. Grunnet reiseavstanden måtte han dessverre dra midt i 2. omgang i cupfinalen for å komme hjem til avtalt tid.

Det skal være sagt at dette laget var en del av modellklubben i Huè City og var derfor et av lagene det satses litt ekstra på.



”... det er generelt lite sosialt utvikling både lokalt og regionalt”⁹⁶

Er en påstand som kommer frem under intervjuet med den første informanten. Både ja og nei tenker jeg, etter å ha gjennomført mitt feltarbeid. Igjenom etableringen av denne modellklubben skapes det sosial utvikling på lokalt nivå. De som er involvert i denne klubben, har fått et eierforhold og tilhørighet i et fellesskap.

Det som jeg ellers noterte meg og som gikk igjen ute i distriktene var nettopp slik informanten påstår, nemlig lite sosial utvikling. Enkelte klubber ute i distriktene følte seg litt isolert og mente det var vanskelig å få til noe sosialt. Deltagernes foreldre og familie var mer opptatt av at barnet ikke skulle bli skadet på fotballbanen og ville egentlig at han eller hun skulle komme rett hjem etter skolen for å arbeide hjemme. De så liten gevinst i det å skape et samhold rundt klubben. Klubben i seg selv hadde få eller ingen ressurser til å gjennomføre samlende aktiviteter utenfor det som skjedde på banen. Hos enkelte klubber var det kun sporadiske turneringer og tilbakemeldingen var at alle var fornøyd med å være medlem av FFAV, men enkelte klubbe slet med gjennomføring av aktivitetene.

Det var stor variasjon i størrelsen på og oppslutning om klubbens turneringsarrangementer. Det virket som om klubbene jobbet svært ulikt i forbindelse med avvikling av turneringskamper. I enkelte klubber vi besøkte virket det som at arrangørklubben hadde stelt i stand en turnering i hu og hast bare for å ha noe å vise frem når staben kom på besøk. Kun skolebarn og noen lærere var å så på kampen. Sceneriet virket tilgjort. Staben i FFAV var i tillegg pliktig til å gi beskjed til skolen/klubben ved et eventuelt besøk. På denne måte var det vanskelig både for FFAV og for meg som forsker, å møte opp på sporadiske og overraskende besøk.

Under et intervju i Quang Dien distriktet, kom det frem at klubben og arrangementene rundt denne hadde liten sosialt påvirkning på lokalsamfunnet som sognet til skolen.⁹⁷ Banen var ofte i dårlig stand og det var kun skoleelever som var medlem av skolelaget som brukte den. Barn som ikke var en del av klubben eller hadde medlemskap i FFAV, brukte en kommunal grusbane som ikke var så langt fra skolen.⁹⁸ Alt tydet på at medlemmene i denne

⁹⁶ Informant 1

⁹⁷ Intervjuobjekt 1

⁹⁸ Intervjuobjekt 1



skoleklubben opptrådte litt på siden av lokalsamfunnet. Intervjuobjektet viste heller ingen forståelse for hvilke positive ringvirkninger en integrert klubb kan ha for lokalsamfunnet.⁹⁹

I minoritetsdistriktene observerte jeg en helt annen oppfatning av hva skoleklubbens bane som sosial møteplass kunne gjøre for lokalsamfunnet. Bevisst eller ubevisst virket det som om skolens fotballbane fungerte som et sosialt møtepunkt for hele lokalsamfunnet. På en turnering som jeg overvar i november 2009, var det masse folk i alle aldre. Jeg oppsøkte en eldre mann som satt litt for seg selv på en stol i et hjørne av banen. Gjennom stabstolken fortalte han meg at han var å så på barnebarnet sitt som spilte på skoleklubbens hjemmelag. Øynene til den gamle mannen lyst opp da han snakket om hvor flink barnebarnet var, og at han i tillegg var toppskårer på laget. Det virket som om denne gruslagte fotballbanen med sine hjemmesnekrede mål, virkelig hadde blitt et sted hvor de lokale kunne møtes, og overvære et hyggelig fotballarrangement for barn.

Som sagt så viste det seg at det var store forskjeller rundt klubbens rolle i lokalsamfunnene rundt om i distriktene som FFAV opererte i. Ut i fra mine observasjoner vil jeg påstå at nytteverdien i at en enkelt klubb som fungerer som et sosialt knutepunkt, er mye større enn 3-4 klubber som kun fungerer som et oppvisningsprosjekt for å blidgjøre stab og andre som evaluerer skolens arbeid. Dette på bakgrunn av mine positive opplevelser som forsker ved flere avviklede treninger og arrangementer i minoritetsområdene. Igjen er det snakk om at etableringen av færre selvdrivende modellklubber ville gjort arbeidet lettere for både klubber og FFAV. Det er også liten tvil om at lokalsamfunnene ville hatt mye større utbytte av å ha slike modellklubber i sine lokalsamfunn.

⁹⁹ Intervjuobjekt 1



5.3 Bruk av fotballarenaer

Til nå (pr. 2009) har er det blitt bygget tretten grusbaner og en kunstgressbane i provinsene Huè, Haiphong og Quang Tri. Jeg fikk ikke mulighet til å besøke alle banene, men jeg var mye på kunstgressbanen og en på god del av grusbanene. FFAV har som retningslinjer at banene skal være åpne for alle, også for dem som ikke er med som deltager i prosjektet *Football for all in Vietnam*.¹⁰⁰

Ut i fra intervjuene i mitt feltarbeid, ble jeg oppmerksom på at det var store forskjeller på banebruken ute i lokalsamfunnene. Særlig, og ganske forståelig, var det egne retningslinjer for bruk av kunstgressbanen i Huè City. Dette fikk Mats og jeg merke en av de første dagene vi var i Huè City. Som sagt så gikk vi ut i fra at alle FFAV sine baner kunne brukes til enhver tid, sett at det ikke var trening der. Vi tok på oss fotballschoene og begynte å slå noen langpasninger ute på matta. Etter kun fem minutters tid kom det en ansatt og jaget oss vekk fra banen. Han jobbet på Art Centeret og var ansvarlig for banen. Vi fikk vite at banen kun var åpne for barn under 15 år, men vi kunne leie oss inn på banen for 300 000 Vietnamesiske dong¹⁰¹ i timen. Siden vi var studenter som samarbeidet med staben, så fikk vi etter hvert lov til å komme og trene så mye vi ville på kunstgresset. Det skal sies at vi så svært få barn og unge som brukte banen etter skoletid og generelt utenfor treningstidene. En årsak til dette kan være at denne banen ligger på et område der det vanligvis koster penger for å trene.

FFAV har som retningslinje at banene skal være åpne for alle. Dette ble bekreftet under et intervju med informant 3.

”... banene skal være åpne for alle.”¹⁰²

... kommer det bastant fra informant 3. Han sier at alle banene som prosjektet administrerer skal være åpent for alle stort sett hele tiden. Alle barn og voksne skal kunne bruke banene etter skoletid uten noen form for betaling. Underforstått, alle banene utenom kunstgressbanen i Huè City. Kunstgressbanen og klubben som bruker den skal være et slags utstillingsvindu og foregangseksempel for de andre klubbene. Sånn sett så er det forståelig at banen er plassert på et slikt avgrenset sted der det er lettere å kontrollere banebruken. Informant 3 avslører også at

¹⁰⁰ Informant 3

¹⁰¹ Vietnamesiske Dong(vn) (100 000vn = 30 Norske kroner pr. 21.05.12) <http://www.valutakalkulatoren.no/>

¹⁰² Informant 2



denne kunstgressbanen kostet rundt 400 000 euro¹⁰³, og at denne store kostnaden gjorde at de ikke har råd til å bygge slike baner i alle klubbene. Han nevner også at banen brukes for å markedsføre prosjektet.

Den rake motsetning finner vi ute i distriktene. Grusbanene er plassert i sammenheng med skolene og er sånn sett godt tilgjengelig for allmenheten. Stort sett alle som ønsker har tilgang til banene, men problemet er at svært få benytter seg av disse. Svarene i intervjuene varierer noe, men gjengangeren er at det er lite aktivitet utenom i klubbens regi. I Houg Loc distriktet var det en klubb som hadde en smart løsning. Der kunne alle som ville bruke banen, men forutsatte at de luket og vedlikeholdt banens område. Dette er bra løsning for å sikre vedlikeholdet på banen. Tilbakemeldingen var at denne ordningen fungerte utmerket og de vil fortsette med dette.¹⁰⁴

Det virket som at det var stor forskjell når det gjaldt håndteringen av FFAV sine grusbaner. Skolene har selv ansvaret for å forvalte banene. Intervjuene avslørte at det var noe variasjon rundt banene, men stort sett så var banene åpne for alle. Det var i tillegg en klubb som samarbeidet med en barnehage i samme lokalområde. Når bistandsarbeidet fører til slike koalisjoner mellom skole og barnehage, der ulike instanser selv tar initiativ til samarbeid, er det tegn på at arbeidet fører med seg noe positivt i lokalmiljøet. Kun enkelte intervjuobjekter som forklarte at banen kun ble benyttet av FFAV sine medlemmer. Uansett så påpekes det, som nevnt tidligere i oppgaven, at bruken av fotballarenaene vidt forskjellige.

Igjen så ville FFAV profitert på å opprette færre, men mer selvdrivende klubber. På denne måten vil staben ha større oversikt over banebruk og det vil være lettere å kontrollere at skolene faktisk følger FFAV sine retningslinjer. Staben gjør en kjempejobb med å utvikle prosjektet, men det er vanskelig for syv mann å følge opp 88 klubber som er spredt over store områder. Jeg gjentar at plassering av fotballfaglige personer ute i provinsene, som skal rapportere til FFAV, vil være til stor hjelp for staben. Disse personene kunne hjelpe til med å tilegne seg oversikt over aktiviteten i klubbene, koordinering av utsyr og for å kunne bistå ved eventuelle problemer. Det viste seg også at stabsmedlemmene manglet en generell fotballforståelse både når det gjaldt selve spillet og rundt organiseringen av en fotballklubb.

¹⁰³ Europeiske Euro (1 Euro = 7,6 Norske kroner pr. 21.5.2012)

¹⁰⁴ Intervjuobjekt 2



Jeg observerte at dette bød på store utfordringer for stab, spillere og klubbledelsen. Denne mangelen på fotballforståelse, vil jeg komme tilbake til i kapittel 5.6.

5.4 Klubbspillere

FFAV stiller ulike kriterier til hvilke spillere som får være medlem i FFAV sine skoleklubber. Jeg har ikke klart å oppdrive noen nedskrevne og konkrete regler for utvelgelsen av spillere i de ulike klubbene, bortsett fra at hver klubb skal ha en medlemsmasse som tilsier 50 % gutter og 50 % jenter. Uten om dette står klubbene fritt til å velge sine spillere. Som tidligere nevnt er det stor forskjell i antall elever i de ulike skolene. Stort sett så har FFAV kun økonomi til å støtte et guttelag og et jentelag. Det vil si 40 spillere, 20 på hvert lag. Når enkelte av skolene har så stor medlemsmasse som pluss minus 700 elever, sier det seg selv at utvelgelsen av lag kan by på utfordringer. Derfor har FFAV gitt klubbene beskjed om at spillerne skal velges vilkårlig uten fokus på fotballferdigheter. FFAV tar kun for seg grasrotfotballen og dens verdier. Den profesjonelle fotballen kan drive med topping av lag og talentspeiding.

Før avreise ble jeg presentert for to vidt forskjellige påstander rundt utvelgelsen av klubbens spillere:

”... klubbens spillere blir tilfeldig valgt uten fokus på fotballferdigheter. I enkelte tilfeller praktiseres loddtrekning eller førstemann til mølla prinsippet.”¹⁰⁵

og

”... spillerne blir valgt ut i fra ferdigheter.”¹⁰⁶

Dette gjorde meg svært skeptisk siden hele poenget med *Football for all in Vietnam*, er fotball og idrettsglede for alle uansett ferdigheter. Navnet i seg selv synliggjør hvilket fokus som står sentralt for denne organisasjonen. I Vietnam har profesjonell fotball vært fremtredende.

FFAV har på grunn av dette som mål å skape en positiv og allsidig arena rundt fotballen som baserer seg på idrettsleden uansett fysiske forutsetninger, kjønn og ferdigheter. De vil endre trenernes tankegang og holdninger til fotballen og å gi alle barn en lik mulighet til å delta i

¹⁰⁵ Informant 2

¹⁰⁶ Informant 1



prosjektet. Denne kulturelle forandringen rundt ledere, trenere og instruktørene skulle vise seg å kanskje være den største utfordringen FFAV har i forhold til å skape kommersielt selvdrivende grasrotklubber.

Ut i fra intervjuene jeg foretok var det tre måter å velge spillere som gikk igjen. Noen valgte spillere ut i fra interesse, andre ut i fra hvem som meldte seg på først og den siste og største kategorien var at klubbene valgte spillerne ut i fra ferdigheter på banen. Flere av intervjuobjektene sa rett ut at de benyttet seg av ”Try out`s”¹⁰⁷ og at de også evaluerte spillernes ferdigheter to ganger i året.¹⁰⁸

Siden noen klubber benyttet seg av ”Try out`s” ble mange barn ekskludert på grunn av mangel på fotballferdigheter og med bakgrunn i idrettens *binære kode*.¹⁰⁹

Dette er en stor utfordring som FFAV selv er klar over. Jeg fikk inntrykk av at svarene på spørsmålet om utvelgelsen av et klubb lag, varierte stort fra tolk til tolk. Siden det var staben selv som var tolker, så virket det som enkelte av den prøvde å pakke inn svarene litt slik at de endte opp på at utvelgelsen ble gjort ut i fra ”interesser”. Andre ganger kom de fortolkede svarene fort og var klinkende klare, ”vi velger etter ferdigheter”. Dette tyder på at FFAV står ovenfor en kjempeutfordring for å etterkomme en av de viktigste av NFF og sine egne retningslinjer. Det er vanskelig for meg som forsker å sette fingeren på et enkelt punkt som vil løse dette problemet, men jeg vil påstå at ære, stolthet og vinnermentalitet kan være noe av årsaken til dette.

¹⁰⁷ Try out`s: prøvespill

¹⁰⁸ Intervjuobjekt 3

¹⁰⁹ Tangen (Skisse, 2004)



5.5 Utvikling gjennom *Football for all in Vietnam*

Ordtakene *development through sport* og *development of sport* er passende for prosjektet FFAV. Prosjektet brukes både for å utvikle en levedyktig fotballorganisasjon og for å skape lokal samfunnsmessig utvikling. Bistandsarbeid byr også på mange utfordringer og under mitt feltarbeid observerte jeg stor variasjon i holdninger til barn og idrett. Et av FFAV sine nøkkelprinsipper er som følgende:

” FFAV are highly concerned about the children’s safety from all dangers, such as sexual abuse, violence, racism, unexploded materials from war time, dangerous traffic etc; all dangers children might face..”¹¹⁰

Dette nøkkelprinsippet går ut på å sikre FFAV sine deltageres helse og beskytte dem mot ulike samfunnsmessige ”farer”. Det finnes mange ”farer” i samfunnet og bruk av rusmidler er et av disse. Gjennom ulike ”Life skill”-øvelser i forbindelse med arrangementer lærer barn blant annet at idrett og rusmidler ikke hører sammen og dette er også et tema under prosjektets trenerutdanning. Likefullt observerte jeg enkelte fulle trenere og ledere i læringssituasjoner med prosjektets deltagere:

”Alkohol er en del av vår kultur, men skaper en stor utfordring i forbindelse med prosjektet.”¹¹¹

... utdyper informant tre. Han forklarer at FFAV er klar over utfordringen ved alkohol, men det virket som de gjemmer seg bak kulturelle ulikheter. Jeg intervjuet instruktør ved en av skolene i et av minoritetsområdene som drakk mye øl i lunsjen før han skulle ha trening med et av klubblagene. Mats og jeg intervjuet også en rektor, en leder og en trener ved en annen skoleklubb. Der både lederen og treneren var synlig beruset og etter intervjuet så skulle de ha trening for klubbens guttelag.

På lik linje med NFF jobber FFAV med holdningsarbeid for å endre treneres, lederes og instruktørers holdning til idrett og rusmidler. Norsk idrett jobber aktivt med holdningskampanjer mot doping og rusbruk i idretten. Dette er en idrettslig global utfordring som også FFAV må jobbe med.

¹¹⁰ http://www.fotball.no/Documents/PDF/2011/Internasjonalt/NFF_VIETNAM_LAV-T_vietnam.pdf

¹¹¹ Informant 3



FFAV arbeider for å skape lokal samfunnsmessig utvikling og under et intervju med informant fire kom det frem at:

”... FFAV skal skape gode forbilder”¹¹²

... sier en av lederne for ”*Life skill*”- prosjektet. Og presiserer at å skape forbilder er en stor del av opplegget. Prosjektet går ut på å formidle gode holdninger og verdier blant barn og unge som er en del av FFAV. Vietnam er som sagt et ikke demokratisk land og har strenge lover og regler når det gjelder informasjonsflyt. Derfor er det svært begrenset informasjonen som omhandler viktige samfunnsmessige holdninger og verdier. Gjennom ”*Life skill*” skal barn lære om blant annet smittsomme sykdommer i forbindelse med sex, holdninger til rusmidler og tobakk, hygiene og kommunikasjonsegenskaper.

”*Life skill*” – instruktørene brukte ulike metoder for å gjennomføre informasjonsøvelser. Blant annet hadde FFAV utarbeidet en film som handlet om ubeskyttet sex og utroskap, og hvilke mulige negative følger dette kunne ha. En av hovedpersonene ble smittet av HIV og dermed utstøtt fra samfunnet. Under flere av klubbbesøkene jeg var på, spurte læreren noen spørsmål knyttet til HIV og AIDS og elevene som svarte riktig fikk premier.

Det å skape disse forbildene igjennom fotballen relateres til teorien om *Development through sport*. Fotballprosjektet brukes for å skape forbilder som skal ha en positiv innvirkning på lokalsamfunnet. Deltagelse på Norway Cup brukes blant annet til å skape forbilder og ambassadører som skal komme lokalsamfunnet til gode.

Dugnadsarbeidet er en sentral del av det å etablere frivillige organisasjoner. For at et frivillig idrettslag skal fungere er den avhengig av en viss mengde med dugnadsarbeid. Og under intervjuer kom det frem at dette kunne være en stor utfordring. Informant to siteres:

”Foreldrene har ikke tid til å drive dugnadsarbeid”¹¹³

Gjennomgående for dugnadsspørsmålet var at det ikke var tid til ”gratis” arbeid. Ut i fra intervjuer ble jeg fortalt at foreldrene til barnene som deltok i FFAV helst ville at barna skulle være mest mulig hjemme for å jobbe. I enkelte tilfeller ble det informert at hadde foreldrene

¹¹² Informant 4

¹¹³ Informant 2



kun råd til at barnet deres kunne følge skolen 50 %. Det vil si at de bare fikk undervisning før lunsj, og etter lunsj dro de hjem for å jobbe. Familiens økonomiske situasjoner gjør at FFAV står ovenfor en stor utfordring i forhold til å skape en dugnadsånd i klubbene selv om intervjuer viser at enkelte av klubbene faktisk gjennomførte noe organisert dugnadsarbeid. For eksempel så hadde foreldrene i en klubb bygget banen i samarbeid med NFF. Selv om det finnes enkelte klubber som har noe dugnadsarbeid, så er fellesnevneren at det er vanskelig å få til dugnadsbasert arbeid i klubbene. Denne vanskeligheten med å skaffe dugnadsarbeid er også et mer og mer kjent fenomen i Norge.

5.5.1 Funksjonshemmede

I kjerneklubben i Huè City spiller et lag med barn som har lærevansker og/eller døve. Til nå består dette laget kun av gutter, men FFAV ønsker å få inkludert jentene etter hvert. I starten var det problematisk å etablere dette laget siden en del av kulturen i Sørøst Asia går ut på at mennesker som ikke kan delta og bidra i samfunnet blir ofte ekskludert. Dette synet forandret seg etter at FFAV i 2009 støttet et lag på ti gutter som reiste til Ålesund i Norge for å delta i en turnering for funksjonshemmede. Dette ga disse deltagerne status i lokalsamfunnet. Under kvelden da vi så cupfinalen på storskjerm, observerte jeg stolte foreldre og store smil på deltagerne. Klubben hadde virkelig fått til et samhold og en sosial utvikling igjennom fotballen.¹¹⁴

I Vietnam fikk jeg muligheten til å trene med disse funksjonshemmede barna. Disse treningene ble noe av det jeg så frem til hver uke under mitt feltarbeid. Jeg observerte en enorm glede igjennom fotballen. Som tidligere nevnt skrev Shahid Qadir ”*Sport as a temporary distraction*”.¹¹⁵ Disse treningene og sosiale samlingene kan uten tvil betraktes som *idrett som en midlertidig distraksjon*. Gruppen hadde utviklet en stor sosial plattform der deltagerne selv tok vare på hverandre.

¹¹⁴ http://www.fotball.no/Documents/PDF/2011/Internasjonalt/NFF_VIETNAM_LAV-T_vietnam.pdf

¹¹⁵ Qadir (2011:407)



5.6 Fotball, et universelt språk?

Fotball er som sagt et universelt språk og har mange positive egenskaper. Alle som vet hvordan fotball spilles, kan være med uansett språklig bakgrunn. Fotballen er et språk i seg selv. FFAV bruker fotball som et virkemiddel for lokal og sosial utvikling. Det er underforstått at fotballforståelse er en forutsetning for å kunne gjennomføre arbeidet på en skikkelig måte.

I løpet av min forskningstid i Vietnam, observerte jeg utallige situasjoner som oppstod på grunn av mangelen på fotballforståelse både blant staben og ute i klubbene. Alt fra turneringsoppsett til dommeravgjørelser viste komplett mangel på forståelse for spillet. Flere av dommerne som var utdannet gjennom FFAV hadde ikke spilt fotball selv, men var veldig gode på å følge dommerbokens regler. Dermed oppstod det flere episoder der dommerne stykket opp kampene, dømte unødvendig straffer og særlig "hands" som ingen skjønnte noe av. De var også veldig bastante på sine avgjørelser og det virket som om de var mer opptatt av at kampen skulle følge regelboken til punkt og prikke, enn at spillerne skulle ha få en positiv opplevelse igjennom fotballen. Det virket som om kursene som ble gjennomført var for mye rettet mot fotballens regler, og glemte fotballens forståelse. Dette er gjennomgående i praktiseringen av FFAV.

"... staben fungerer bra uten at alle har forståelse for fotball"¹¹⁶

.. påstår informant 3. Det virket som at mangelen på fotballforståelse ble noe bagatellisert, og at engelskspråklig kunnskap var den viktigste egenskapen i staben.

Som tidligere nevnt så var Mats og jeg så heldige at vi kunne være med stabsseminaret i Savannakhet i Laos. Her skulle de legge en fremdriftsplan og strategi for prosjektet, samtidig som de skulle evaluere året som var gått. En gjenganger i staben er mangelen på fotballforståelse. Kun et stabsmedlem har vært aktiv fotballspiller og medlem av en klubb. Denne manglende forståelsen ble igjen bekreftet under stabsseminaret i Laos. Staben følte seg klare for å innføre et ligasystem for klubbene, og i første omgang for dem som var lokalisert i tilknytning til Huè City. Stabsmedlemmet som var fotbalkyndig prøvde fortvilet å forklare hvordan et slikt ligasystem ble satt opp, uten å få noen særlig forståelse fra sine

¹¹⁶ Informant 3



kollegaer. Enkle oppsett der hvert lag hadde to kamper mot hverandre, en hjemme og en borte, virket helt uforståelig for de fleste. Jeg spør meg selv hvordan staben skal kunne klare å gjennomføre et ligasystem når de ikke selv skjønner hvordan et oppsett skal se ut? Hva skjer da når resultatene kommer inn, hvordan skal de klare å sette dette i system?

Under de ulike klubbeseøkene observerte jeg flere ganger at stabsmedlemmene virket uinteressert i selve fotballaktiviteten. Jeg vil tro at dette egentlig er fordi mangelen på fotballkunnskap gjorde de usikre rundt et fotballarrangement. Denne mangelen på forståelse er etter min mening en stor svakhet ved prosjektet.

I løpet av stabsseminaret kom det frem at fotballforståelsen skal jobbes med fremover:

”... alle medlemmer av staben skal utdannes innen grasrotfotballen”¹¹⁷

... er et sitat som kommer frem på slutten av seminaret. Dette viser at FFAV er klar over utfordringen de har, samtidig som de har tenkt å gjøre noe med dette. Som sagt så er slike bistandsprosjekter i en konstant utvikling, og de må endre strategiene ut i fra lokale utfordringer som oppstår. Jeg gjentar at seminaret ble gjennomført høsten 2009, og at de muligens har gjort store forbedringer på området.

¹¹⁷ Informant 6



5.7 Vietnam Norway Cup

Vietnam Norway Cup (VNC) er etter hvert blitt en årlig cup som arrangeres av FFAV, DOET og NFF. I 2009 ble cupen arrangert for femte gang, men for første gang på kunstgresset i Huè City. Det er 24 deltagende lag der 50 % er fordelt på hvert kjønn. Det ble satt opp en stand for "Life Skill" og Sondre Kåfjord, president i NFF, kom på besøk. Hensikten med denne cupen er å skape et positivt fotballmiljø og et knutepunkt for klubbene i distriktene i og rundt Huè City.

Denne cupen gjenspeiler de fleste av temaene og utfordringene rundt idrett som bistandsarbeid. Gjennom observasjon fikk jeg bekreftet flere av utfordringene knyttet til FFAV.

Vinnermentalitet, mangelen på fotballforståelse og brudd på retningslinjer for "Life skill" var observasjoner som jeg la merke til.

Før VNC var jeg med på et møte om organisering og gjennomføring av cupen. Spørsmålet om bruk av spillere kom opp og retningslinjene var at alle skulle spille like mye. En fortvilet trener lurte da på om hva som skjedde hvis en spiller ble skadet. Måtte de da spille med en mindre? Selvfølgelig kunne de bruke en annen spiller, men retningslinjen er at alle skal spille stort sett like mye forutsatt at det ikke oppstår skader, sykdom osv.

Under cupens gruppespill ble stort sett alle spillerne involvert, men etter hvert som det nærmet seg sluttspillet i cupen, så vi store atferdsendringer blant trenerne og lederne for lagene. Flere toppet lagene, og som oftest var det spillere på lagene som ikke fikk spille. Jeg minner om at spillerne på disse lagene var barn, og således skal NIF sine bestemmelser om barneidrett følges. Jeg observerte at et av lagene kun brukte fem spillere gjennom hele kampen. Under oppvarmingen var alle spillerne med, men ingen av innbytterne kom innpå i løpet av kampen. Jeg spurte treneren hvorfor ingen av innbytterne spilte, og da fikk jeg som svar at alle var skadet. Han utdypet at en hadde vondt i øyet, en hadde skadet armen og de andre var syke. Dette var litt forunderlig for meg siden alle virket friske under oppvarmingen.

Mangelen på fotballforståelse blant dommere kom også til syne gjennom VNC. Det ble observert flere episoder der dommeren var for rask med fløyta. Blant annet reagerte selv presidenten i NFF da et straffespark ble dømt. Angrepspillerne skyter ballen opp i hånden på forsvarsspilleren fra en meters hold. Forsvarsspillerne står i tillegg med ryggen til da det ble



dømt. Kampene ble ofte oppstykket fordi dommerne fulgt reglene slavisk, i stedet for å bruke sunn fornuft og fotballforståelse.

Det var satt opp en ”*Life skill*” -stand der alle lag skulle innom i løpet av turneringen. Standen inneholdt plakater, leker og informasjonsvideoer som skulle tilegne spillerne kunnskap om det aktuelle temaet. Jeg observerte at mesteparten av informasjonen ble fremvist redegjorde for konsekvensene av å få HIV/AIDS. Blant annet var det en lek som gikk ut på å skyte en fotball igjennom beina på tre stoler som var plassert ti meter unna deltageren. Hver stol hadde sin tekst. To av stolene hadde tekster med positive verdier, mens en stol hadde teksten HIV/AIDS. Deltageren fikk premie hvis han/hun klarte å skyte ballen igjennom en av de to positive stolene. Traff han/hun stolen med HIV/AIDS så ”døde” deltageren og fikk ikke premie.

Informant 4 forklarer at ”*Life skill*” er relativt nytt for FFAV og at det var lite informasjon på området. Dette gjorde det vanskelig å vite hvordan de skulle praktisere ”*Life skill*”-komponentene.¹¹⁸

¹¹⁸ Informant 4



6.0 Veien videre for *Football for all in Vietnam*

Ut i fra mitt feltarbeid, mine observasjoner og intervjuer vil jeg driste meg til å gi noen råd om videre utvikling av prosjektet. Det er særlig enkelte områder som jeg registrerte et stort forbedringspotensial.

Stabsseminaret i Laos viste at FFAV slet med å få en oversikt over klubbenes utsyr og aktiviteter. Derfor bestemte de seg for å utarbeide et rapporteringsskjema som leder, trenere eller instruktørene skulle fylle ut. Dette skjemaet inneholdt rapporteringspunkter som trenginger, kamper, turneringer osv. På denne måten skulle de prøve å skaffe seg en bedre oversikt over aktiviteten, samtidig som at lederne, trenerne og instruktørene får et større ansvar når det gjelder rapportering til staben.

Andres Krystad luftet tanken på å ansette flere fotballkyndige personer som skulle være bindeledd mellom staben og klubbene, og som skulle jobbe ute i regionene. På denne måten ville personene med fotballforståelse være nærmere klubbene og har mulighet til å gi feedback og rettlede ved behov. Selv om tallene sannsynligvis ikke kommer til å stemmer til en hver tid, så signaliserte dette en god start for å skaffe seg en oversikt.

Observasjonene og intervjuene viste at staben ikke har nok kapasitet pr. (2009) til å håndtere flere klubber. De signaliserte selv at de følte seg overarbeidet og at tiden som oftest ikke strakk til. Jeg mener at fokus på å etablere godt selvdrivende kjerneklubber og nye klubber, ville hjulpet på stabens arbeidspress. Slike klubber vil kunne organisere aktiviteter selv, samt holde oversikt over eget utstysbehov.

FFAV slet med å etterkomme sitt mål om at alle skal ha like muligheter og forutsetninger til å bli medlem av FFAV. Det har vist seg at som oftest så er det kun de beste som for tilbudet. FFAV burde derfor nedfelle noen regler for utvelgelsen av lag som alle klubber skal følge.



7.0 Avslutning

Min problemstilling var: *Hvilken innvirkning har prosjektet Football for all in Vietnam og etablering av fotballarenaer på utviklingen av lokalsamfunnet?*

For å svare på dette har jeg forsøkt å diskutere på bakgrunn av intervjuer og observasjoner, om hvilken innvirkning prosjektet og fotballarenaene har på lokalsamfunnet. Jeg har i hovedsak kommet frem til at utviklingen varierte stort fra lokalsamfunn til lokalsamfunn. Jeg fikk inntrykk av at lokalsamfunnet blant minoritetene var flinkere til å bruke fotballarenaen som en felles sosial møteplass. Jeg brukte teorier som fenomenologi, systemteori og utviklingsteori for å gjenspeile deler av utfordringen innenfor idrett og bistand.

Football for all in Vietnam var og er et veldig positivt prosjekt med mange fine kvaliteter, og jeg har prøvd å gi en bedre forståelse av hvordan NFF driver dette prosjektet. Jeg har ikke kommet med en fasit på hvordan prosjektets utfordringer skal løses, men jeg har i enkelte tilfeller forsøkt komme med eksempler på mulige løsninger.

Spørsmålet rundt utvelgelsen av klubbspillere har vært nøye diskutert, og jeg observerte svært ulik praksis. Ut i fra mine observasjoner og intervjuer så virket det som at de fleste klubbene valgte spillerne etter ferdigheter. Dette harmonerte ikke med prosjektets navn, *Football for all in Vietnam*, eller mål om ”fotball for alle”. FFAV hadde uansett ikke økonomi til å legge til rette for fotball for alle, men jeg mener at lagenes deltagere representerer et utvalg av de beste spillerne på de respektive skolene.

FFAV har, som sagt, utfordringer på flere områder. Ut i fra mitt feltarbeid er jeg i den oppfatning at mangelen på fotballforståelse, er en av de aller største utfordringene. Kun et stabsmedlem har en bakgrunn som fotballspiller, og/eller vært medlem av en fotballklubb. På bakgrunn av dette observerte jeg flere unødvendige situasjoner som oppstod, og som tok lang tid å finne løsningen på. Min personlige mening er at alle som jobber med barn og fotball bør ha en hvis forståelse og kunnskap om idretten.

Jeg har også kommentert og synliggjort viktigheten av å danne kjerne – og modellklubber kontra flest mulig klubber. Staben er allerede overarbeidet, og ut i fra mitt feltarbeid kan jeg ikke se at de har kapasitet til å serve flere klubber.



7.1 Konklusjon

Min oppgave har som overskrift: *Football for all in Vietnam*, et bistandsprosjekt for alle?

Funnene i oppgaven viser at FFAV ikke har nådd målet om fotball for alle. Det er særlig to grunner til dette.

Økonomi var den største faktoren som påvirker utfallet. FFAV hadde ikke mulighet eller kapasitet til å omfavne alle skolebarna i hele Vietnam. Dette var en faktor som det var vanskelig å gjøre noe med på det tidspunktet. Derfor måtte FFAV konsentrere seg om skoler i et geografisk avgrenset område. Dette vil ekspandere i takt med prosjektets økonomi og utvikling. Vietnamesiske familiers økonomiske situasjon spilte også en betydelig rolle i barnas mulighet til å delta.

Utvelgelsen av klubbspillere ekskluderte mange barns ønske om deltagelse i prosjektet. Barna ble som oftest valgt ut etter ferdigheter. Denne utvelgelsen hadde FFAV en viss mulighet til å styre.

Min problemstilling var: *Hvilken innvirkning har prosjektet Football for all in Vietnam og etablering av fotballarenaer på utviklingen av lokalsamfunnet?*

Oppgaven viser at prosjektet har svært ulik innvirkning på lokalsamfunnene i de aktuelle provinsene. Noen klubber er aktive og gjennomfører mange gode fotballrelaterte arrangement, som fører til positive synergieffekter for hele lokalsamfunnet. Andre klubber er noe mer tilbakeholdent og venter på at FFAV skal hjelpe dem i gang.

Oppgaven belyser også stor variasjon i forhold til hvilken innvirkning etableringen av fotballarenaer har på utviklingen av lokalsamfunnene. Noen lokalsamfunn, særlig i minoritetsområdene, så på etableringen en fotballklubb i nærområdet som et privilegium og hadde stor glede av både prosjektet og fotballarenaene. Andre lokalsamfunn brydde seg lite om at FFAV hadde opprettet en klubb og etablert en fotballarena i nærmiljøet. Disse klubbene viste heller ingen innsats for at klubben skulle fungere.

Det var i tillegg kun deltagerne i prosjektet som ble inkludert i *"Life skill"*- prosjektet.



2.1 Avrunding

Jeg vil presisere at jeg er positiv til ideologiene og intensjonene som ligger til grunn for prosjektet, men at det etter min mening er rom for forbedringer når det kommer til selve utføringen. Oppgaven viser at FFAV hadde store utfordringer når det gjaldt oversikt over egne klubber og medlemmer, fotballforståelse og etablering av kjerneklubber.

Ser vi bort i fra deler av kritikken så er *Football for all in Vietnam* er et veldig kjærkommet og positivt prosjekt som berører mange. Mats og jeg observerte barn og stolte foreldre glede seg med fotballen. Jenter som ellers var ganske stille, juble etter skåringer. Vi observerte også en positiv fotballorganisasjon i stor fremgang og vekst.



8.0 Litteraturliste

8.1 Bøker

- Aschehoug og Gyldendal: *Det store norske leksikon*, kunnskapsforlaget, Hovedredaktør. Petter Henriksen, 4. utgave, Oslo 2005
- Ebbesen, Niels F.: *Turen går til Vietnam, Politikens reisebøker*, 4. utgave,
- Eriksen, Thomas Hylland: *Kulturdimensjonen i bistandsarbeidet. Hvor mange hvite elefanter?* Ad Notam forlag AS, 1989.
- Halvorsen, Knut. *Å forske på samfunnet - En innføring i samfunnsvitenskapelig metode*. J. W. Cappelens Forlag AS, Oslo 2003
- Hellevik, Ottar. *Forskningsmetode i sosiologi og statsvitenskap*. Universitetsforlaget AS 6. utg. 1999.
- Holme, Ida Marie og Solvang, Bernt Krohn. *Metodevalg og metodebruk*. Forfatterne og TANO AS 3. utg. 1996.
- Larsen, Ann Kristin. *En enklere metode; Veiledning i samfunnsvitenskapelig forskningsmetode*. Fagbokforlaget Vigmonstad og Bjørke AS, 2007.
- Maddocks Steven. *Annual rapport*, UNICEF 2003.
- Olesen, Søren Gytz og Pedersen, Peter Møller. *Pedagogikk i ett sociologisk perspektiv*. Forlaget PUC, 2000.
- Qadir, Shahid. *Third World quarterly*. Volume 32, Number 3. Royal Holloway, Geography Dept. University of London 2011.
- Thornquist, Eline - *Vitenskapsfilosofi og vitenskapsteori – for helsefag*. Fagbokforlaget Vimostad og Bjørk AS, 2003.
- Vegard F Moe og Sigmund Loland 1: *bevegelse – et festskrift til Gunnar Breivik på hans 60-årsdag* (red). Dreyfus, Hubert L. og Dreyfus, Stuart E. *En fenomenologisk redegjørelse for utviklingen av etisk ekspertise..* Gyldendal Undervisning, Oslo 2003.



8.2 Internett

- <https://www.dnb.no/valutakalkulator>
- <http://www.fn.no/>
- http://www.fotball.no/Documents/PDF/2011/Internasjonalt/NFF_VIETNAM_LAV-T_vietnam.pdf
- <http://www.fotball.no/nff/Internasjonalt/Visjoner-verdier-og-mal/>
- <http://www.fotball.no/t2.aspx?p=74080&cat=51833>
- <http://www.fotball.no/nff/Internasjonalt/Internasjonale-prosjekter/Vietnam/Bakgrunn/>
- <http://www.fredskorpset.no/no/Fredskorpset/>
- http://www.ffav.com.vn/index.php?cat_id=77&id=89
- <http://www.idrett.no/t2.aspx>
- <http://www.idrett.no/tema/barneidrett/bestemmelserogrettigheter/barnebestemmelser/Sider/default.aspx>
- <http://www.kirkensnodhjelp.no/Arbeidet-vart/Hvor-vi-jobber/Asia/Vietnam/>
- <http://kulturstudier.no/index.php?item=0,265,256,286,1469&id=1469>
- <http://www.mysakenya.org/>
- <http://www.norad.no/Om+Norad/Nyhetsarkiv/Nyhetside?key=108689>
- <http://www.norad.no/Om+bistand/Norsk+utviklingspolitikk>
- <http://www.norwaycup.no/article.php?id=1040>
- <http://www.norway-cup.no/t2.aspx?p=26547>
- <http://www.snl.no/Vietnam/historie>
- <http://www.unicef.no/Om+UNICEF/UNICEF+Norges+ambassadører>
- http://www.un.org/sport2005/resources/statements/kofi_annan.pdf
- <http://www.valutakalkulatoren.no/>
- <http://www.vff.org.vn>



8.3 Masteroppgaver

- Hasselgård, Anders: *Norges Fotballforbund i norsk utviklings- og utenrikspolitikk, Den norske modellen*. Universitetet i Oslo 2008.
- Roser, Mads. *NIF som bistandsaktør- Utvikling av - eller igjennom idrett?* Masteroppgave i Idrettsvitenskap, seksjon for kultur og samfunn. Norges Idrettshøgskole, 2011.
- Straume, Solveig: *Norsk idrett som bistand, i eit historisk perspektiv, Masteroppgave i idrettshistorie*. Norges Idrettshøgskole 2005.

8.4 Artikler, hefter og tidsskrift

- Tangen, Jan Ove. *Idrettsanlegg og anleggsbrukere – tause forventninger og taus kunnskap. Skisse til en ny forståelse av idrettsanleggenes danning, betydning og funksjon*. Høgskolen i Telemark, avd. allmenne fag i Bø, 2004.
- Norges Fotballforbund, *Football and international development cooperation 2009*.
- Hognestad, Hans og Sauvik Leif B. *Mutuality of patronage? – a review of Norway Cup as an arena for development cooperation*. Høgskolen I Telemark 2001.
- Patrick Develtere & Tom De Bruyn. *The Emergence of a fourth pillar in Development Aid, Development in Practice*, 1364-9213, Volume 19, Issue 7, Pages 912 – 922, 2009.

8.5 Intervjuer og andre kilder

- Informasjonskilde i NORAD (mars 2010)
- Informant 1
- Informant 2
- Informant 3
- Informant 4
- Informant 5
- Informant 6
- Intervjuobjekt 1
- Intervjuobjekt 2
- Intervjuobjekt 3



8.6 Utrykt vedlegg

- Mail Phoung 1:

[http://by117w.bay117.mail.live.com/default.aspx?&ip=10.1.106.215&d=d134&mf=0
&rru=inbox](http://by117w.bay117.mail.live.com/default.aspx?&ip=10.1.106.215&d=d134&mf=0&rru=inbox)

- Mail: NORAD.

[http://du111w.dub111.mail.live.com/default.aspx#!/mail/InboxLight.aspx?n=2082396042!n=2
060673376&fid=1&fav=1&mid=47fb318d-a129-11e1-906d-001e0bcc8910&fv=1](http://du111w.dub111.mail.live.com/default.aspx#!/mail/InboxLight.aspx?n=2082396042!n=2060673376&fid=1&fav=1&mid=47fb318d-a129-11e1-906d-001e0bcc8910&fv=1)